

Sed lugere volo inq̄es nec valeo. q̄si vi-
delicet nulla et nō penitus vberima esset
fletus materia et eo maior quo minus flet.
Nihilomin⁹ accipe consilium tu hodie ad
aliquē sanctorū cōuertere. vt tibi grām hāc
luctus tua impetret oratio. p̄cutiat deus si-
licem cordis tui/ v̄rga discipline. vt inde
profuāt aque suauissime et largissime. sic
enī a beata illa/ que fletu diluit peccata ma-
ria magdalena. quidā luctus gratiaz obtri-
nuit fm narrationē Guilhelmi parisiē. i
rhetorica sua diuina. q̄ in hac materia/ si-
cut et alie meditatioes sanctorū/ plurimū est
idonea p̄ p̄cussione mentis ad luctū. **E**c-
ce p̄stitam⁹ ante p̄sideratōnis nostre o-
culos nō in transitu sed in p̄fundo fixos in-
tuitu/ ad quid geniti sum⁹. quid et vbi fu-
turi sum⁹ ignoram⁹. Quid si abesse orige-
rit p̄pter momētaneā delectatiūculā ab et-
no p̄sortio beatorū. quāta esset illa cōfusiō
deus misericordie. quāta desolatō. Ite ma-
ledicti in ignē eternū Si fletur lachrimis
amissa pecunia veris. si mors amici/ pene
nos exanimat. si qualecunq̄ infortunium
nos tpale cōturbat. Hec oīa ad aīe nostre
mortē quātula sunt. Quale portētū est ge-
stare secūz funus aīe p̄prie. nec iam gestare
sed trahere ad sepulturā infernalē. et instar
frenetici inter p̄pria mala ridere et iocari. ex
emplo vituli qui ducit ad mortē petulco
vanitatis pede saltare. Hōne p̄terea gaudi-
um p̄sens sicut punct⁹ est/ a quo linea mise-
rie trahit in infinitū. Et qui ducit in bo-
nis dies suos in p̄cto ad inferna descen-
dunt. Luctus bonus/ ecōtra lineaz descri-
bit gaudiorū et consolationis sine termino
duraturā. qm̄ breue hic et momētaneū tri-
bulationis in nobis supra modū immen-
sum glorie pondus operat in nobis. p̄ gra-
tiam et in futuro p̄ gloriā p̄stante eo qui est
benedictus in secula seculorū Amen.

Alius sermo fact⁹

in die omnium sanctorū per eundem can-
cellarium.

Exultate qm̄ merces vestra co-
piofa est in celis. Dat. q̄nto
et sententialiter Luc. vi. Do-
cissimi et sapientes viri. veni-
te exultemus dño. quoniam
hoc habet hominū cōmunis natura. vt d̄
patria sua/ nescio qua dulcedine/ cunctos

loqui pariter audireq̄ delectet. Non dege-
nerem⁹ igit̄ ab hoc pio naturaliq̄ deside-
rio dñi de illa mercede celoz que vere p̄ria
n̄ra est. patria finalis et eterna/ sermonē fa-
cere instituimus. Nemo claudat aures. vel
alijs tumultuosus existat. obmutescat gar-
rulus sūmurmurās. puerilis sibilatio q̄
libet cōticescat. quinetiā seclusis ad t̄ps re-
iectisq̄ omnib⁹ ad aīe hostiūz pulsantib⁹/
audiam⁹ et exultem⁹. qm̄ merces vestra co-
piofa est in celis. Qd̄ vt agere et loq̄ digne
possim⁹/ disp̄faticē mercedis illi⁹ exoran-
tes salutem⁹ p̄ illud angelicūz. **A**ue maria
et c. **E**xultate qm̄ merces vestra copiofa
est in celis. Si apud incredulos ac vere re-
ligionis exptes habend⁹ mibi sermo esset/
eniti primū oporteret argumētis stabilire
mercedē iustis. et reprobis suppliciu⁹ post
hanc vitā nō deesse. Quisquis enī hoc vel
negat vel in dubiūz reuocat/ cetera que de
virtutib⁹ ac pietate disserueris/ facile p̄te-
nit. Auero/ melius nūc mecū p̄prehēdio/
suisq̄ agit qui orationē factur⁹ sum/ viris
xp̄iana fide ac pietate diligēter imbutis. q̄
bus certe p̄suasum esse debet et fixa creduli-
tate stabilitum. quoniam qui bona egerūt/
ibunt in vitam eternam. qui vero mala/ in
ignem eternū. Hec incredula mente susci-
piunt vocē n̄ri thematis. Exultate quoni-
am merces v̄ra et c. Nam si de⁹ et remunera-
tor est in se credentiū que admodū publica
nedū theologoz verūetiaz phantū et vni-
uersaliter omnium ratione vrentium vox ac
clamat. alia post hāc vitā iustis merces ne-
cessario sperāda est. Hec enī diuinitatis
iusticie pietatisq̄ cultorib⁹/ sua merces in
hac vita dat que creberrimis exercet erum-
nis. qz omnes q̄ pie volūt viuere in xp̄o p̄
secutionem patiunt. Hec desunt exempla.
Verte oculos ad quēlibet sanctorū omnium
quorum hodie celebritas memorat. Et si
mortalē p̄sentis vite sue cursuz discussis
quid oro te nisi durū penale acerbū et quo-
tidiane mortificationi simillimū reperies
Propter te inq̄t p̄pheta mortificamur to-
ta die. et apls. Scitis hec. R. p. ac fratres
in xp̄o p̄cipuiz idoneis testib⁹ sapiēter cre-
didistis. Testib⁹ in quā qui nec fallere vel-
lent. quippe p̄ sua assertionē nihil in mun-
do hoc nisi tormenta mortem flagellaq̄ re-
portantes. Qui nec p̄terea falli possunt
qui inspirāte deo locuti sunt. q̄. Petri pri-
mo. **Q**d̄ si quis i hoc ceru yenerādo ita

Sermo factus in die

perditus esset et indomite ad fidem ceruicis/nondum futuram sanctorum mercedem crederet. Abscedat peccator. Non expectet ut illud sibi pbandum assumat et ingerat solem cecis oculis. *Ha*(o deus equissime) quid apud illum ageret mei sermonis exitus/ qui tot et tantis/in casum audit doctissimorum. sanctissimorumque assertiones. testimonia que credibilia facta sunt nimis. pbariones et oracula. qui et ipam spernit diuinam et celicam christi vocem dicentem. Exultate quoniam merces vestra copiosa est in celis.

D *U*is igitur scire o fidelis anima. nam ad tale mihi sermo est. vis scire quoniam copiosa merces sit in celis. non ego sed dominus ipse respondeat *Dei. xv.* Ego pectoris tuus sum et merces tua magna nimis. *O* vere magna merces nimis deus. Et tam magna prorsus ut nihil magis posset cogitari. et quicquid de mercede sanctorum aliud dixeris. pro rei magnitudine parum est. exiguum est. indignum est. Illa quippe est que in se supereminenter habet statum omnium bonorum aggregatione perfectum et superexcellenter in se amplectitur/ quicquid diuitiarum/ quicquid delectationis/ quicquid honoris et glorie desiderabile est anime rationali. et ultra in infinitum auctius perfectius et excellentius. *U*randis sane excellentia atque dignitas creature rationalis. Ea itaque tam capace fecit deus. ut nihil minus eo ipsa replere possit. quietare nihil. nihil satiare. *Hinc Aug. i. p. fess.* Fecisti nos ad te. et inquietum est cor nostrum donec quiescat in te. *Qua* i re canit propheta. Pars mea deus in eternum. Et alibi. Portio mea etc. *Ierum.* Dominus pars hereditatis mee etc. *Bona* utique pars et magna portio deus. Et cui non sufficit/ nimis auarus est. nimis audax et stolidus. *L*etamini igitur in domino et exultate iusti et gloriamini omnes recti corde quoniam merces vestra copiosa est in celis. Si pondus laborum vos premit. Si propter iustitiam patimini. Si fame siti frigore corpora vestra propter christum atteruntur. Si ad obediendum deo castigatis corpus vestrum et in seruitute redigitis. si malefuaues spnitis voluptates. honores vanos calcatis. omnia denique ut stercorea arbutramini. gaudete quoniam non sunt condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Sileat querela de labore cum tam certa spes sit de denarii diuini p. solutione. *fluu* fatigati parum

gemitis. Sed exultate quoniam etc.

Sed animi nostri naturam agnosco. singularium enumeratione magis capitur et mouetur. Libus integer minus sapit et contrita suauius redolent aromata. quoniam obrem decisior fiat noster sermo de sanctorum mercede. et ex visibilibus ad inuisibilia transeuntes deducamus a posteriori ut possumus quanta erit et quoniam multa sanctorum retributio. *Ex* his que apud nos hic agunt videntur quoniam et tanquam aliquo curru vitamur consideratione sensibili ad ea que sensum latent ut cunctis latent capienda. *Neque* enim in suo fulgore et lumine videri potest a nobis vitatoribus et corporea mole pressis/ sanctorum merces que deus est/ si non aliquibus inuolucris et similitudinibus rerum corporalium fiat obumbratio quedam. prout diuinus dixit pater dionysius. Et inter plurima (quoniam tempus et res exigunt) vertamus oculos nostre considerationis ad aliam hanc vniuersitatem parisi. matrem nostram. cui nunc commemorata ample dicta intueamur diligenter et solerter ea omnia que ibidem fiunt et tractantur. fortassis agnoscamus quoniam si tamen delectatur et afficitur animus in bonis minimus. Si tam vehementi sollicitudine tam vario multoque studio in vmbra et vestigio et agglutinatur desiderium. Si denique similitudines huius pulcritudinis sapientie et bonitatis in sui delectatione tam incredibiliter nos incendunt inflamant et capiunt. magna esse prorsus et miranda non ambigamus que de hac sanctorum mercede sperare iubemur et debemus. nec inanem cohortationem esse nostri saluatoris. *Exultate* quoniam merces vestra etc. *A*ssurgat igitur nostra consideratio et quadruplex bonum vel si rectius loqui libet quadruplicis boni vmbra vestigiis et odorem/ recogitemus. *In* hac alma vniuersitate matre nostra/ amari pro mercede siue pariter et conqueri. *In* artium facultate/ merces est/ naturalium rerum cognitio. et habitudinis causarum ad effectus quo ad bonum quod datur honestum et liberale. *In* medicine facultate/ merces est sanitatis adeptio/ restauratio seu conseruatio. quo ad bonum placeus et delectabile. *In* decretorum facultate/ merces quedam est tranquilla civium conhabilitatio. pax atque delectatio/ quo ad bonum conferens et vtile. *P*ostremo in sacre

E

theologie facultate merces ē/positio mo-
 ruz & alta diuinoꝝ p̄templatio quo ad bo-
 num heroicū & sup̄naturale. ¶ **M**agnuz
 esse putamus. R. p. et mgr̄i magnuz si vel
 vnā aliquā ex his mercedibꝫ adipisci con-
 tingat. Certū rei huiꝫ faciunt indicijꝫ/la-
 bor assiduus & iuge studiū. vigilamus. lu-
 cubramus. & cū multa cerebri vertigine et
 oculoꝝ lēione/libros totos euoluimus.
 Exulamus vltro a p̄riā dulci. charos pa-
 rentes linquimus. estuamus. algemus. si-
 ti fame pauperie & mille incōmodis affici-
 mur. dura quelibet & aspera p̄petimur. Ad
 quid ista nisi vt vel in vna vel pluribꝫ p̄e-
 dictaz facultatū excellentiā mercedis quā
 pollicentur assequi valeamus? Et tū obse-
 cro in his omnibꝫ quid p̄fectum. quid soli-
 dum. quid v̄satiatiū. imo si veritas acri-
 iudicio merita? quid nō diminutuz inane
 anxiū sup̄uacūqꝫ repies? Potest autē tā-
 ta nos efficacia/talis spes ex illis attrābe-
 re imo & impellere vt in tot grauibꝫ & mole-
 stis studioꝝ laboribꝫ gaudeamus iocūde-
 mur & exultemus. Quale hoc & quantum
 est argumentū o scientifici & p̄cellētes v̄ri-
 de eterna mercede sanctorꝝ si sic t̄pale & mo-
 mentaneū nos cōdelectat premiū de felici-
 tate patrie. Si sic placere potest exiliū val-
 lis miserie. de veri summiqꝫ boni sup̄ ple-
 na gustatione si tantū saporis est in eiꝫ per-
 tenuissimo odore. Quāobrē oēs qui spe-
 ratis in dño/quoꝝ queratio in celis est. q̄
 sapienti cōsilio nō facitis de naufrago ma-
 ri portū. de via vbi liber obsessa terminuz;
 nec habetis hic manentē ciuitatē. sed cum
 ap̄lo futurā inquiritis. Exultate qm̄ mer-
 ces vestra copiosa est in celis. ¶ **O**di diu-
 tius in p̄sumpra similitudine vera fari
 liber. quatinꝫ ex his q̄ animꝫ nouit. Sur-
 gat ad cognoscēda que nō nouit. et p̄ ea q̄
 didicit amare. discat & inuisibilia diligere.
 Ostēdamus vt possumus in vniuersitate
 illa sup̄celesti que est mater nostra & libera-
 trix ap̄lm̄/p̄fectissima sincerissimaqꝫ veri-
 tate constare omnia q̄ in hac inferiori vni-
 uersitate tanqꝫ in eius figura quadā & ima-
 gine nō sine multa imp̄fectionis admixti-
 one continent. ¶ **N**ūquid vniuersitas il-
 la supercelestis/grammaticā habet. sermo-
 nis cōgruitate elegantia & p̄prietate venu-
 stissimam? Nulla soloecismozū barbaris-
 morumqꝫ vitia. nulla barbaries incogni-
 ta. nulla subinde verborum sententiarūqꝫ

ieiunā pauperies. Scōm hanc beatissi-
 mi spiritus illi angelici & humani/quoꝝ
 celebritas agitur: nūc mutuo nūc cuz deo
 cogitatōnes intimas affectionesqꝫ loquū-
 tur & audiunt. Quos enī aut surdos eos
 quis dixerit? Lum audiat ap̄lm̄. i. Loꝝ.
 xij. Si linguis hominum inquit loquar
 pariter & angelozum zē. & Isaias refert se-
 raphin clamare Sanctus. sanctus. sanctꝫ
 dominus deus sabaoth. & talia sunt absqꝫ
 numero. Verū quomō fiat ista locutio/qz
 nuper & olim disseruisse quod sentiebā me
 mini. non repeto. Vos igitur qui grāma-
 ticam diligitis Exultate quoniam merces
 vestra multa zē. ¶ **A**d logicā vero transea-
 mus. Linius officijꝫ est a falso v̄z discer-
 nere. Sed o veritas quanti apud nos re-
 periunt fallaciarum laquei. quot falsigra-
 phe et fucate sophismatū tendicule. Et ue-
 ro in vniuersitate illa celesti & mercede san-
 ctorum/abest omnis ab eozū logica dece-
 ptio. neqꝫ falsum aliquod/ veri faciem as-
 sumit. nuda fulget veritas. et v̄lamie nul-
 lo falsitas operitur. Siue beati illi vtan-
 tur syllogisticis enthymematicisqꝫ discursi-
 bus. Seu potius (vt quibusdāz placet)
 vnico rectoqꝫ intuitu cognoscant omnia:
 vel in verbo tanqꝫ speculo lucidissimo et
 exemplari perfectissimo cuiuslibet verita-
 tis. Seu etiam in genere p̄prio & hoc p̄ver-
 bum productū in anima ad similitudinez
 verbi diuini. qd̄ in se simplex existens sen-
 tentiosissimū est & numerosē veritatis ex-
 pressiuū. Qui igitur logicā excolitis Exul-
 tate quoniam merces vestra copiosa est in ce-
 lis. ¶ **P**orro in rhetorica beatissimas at-
 qꝫ fecundissimas incolas vniuersitatis illiꝫ
 celestis abūdare certissimū est. nō ad abu-
 sum qualis apud nos inuenimur. ad mē-
 tiendū facile. ad ridendum mordaciter. ad
 fallendū v̄sre & nequiter. ad nectendū ca-
 lūnias infontibꝫ. deniqꝫ ad attollendū cō-
 tra veritatem mendacium. ad confunden-
 dum fasqꝫ nefasqꝫ. Sed rhetorica talis
 inibi regnat/per quam incessabili voce et
 oratione decoꝝa iocūda et florīda/in hym-
 nis omnimodis et psalmis dei laudibus
 occupantur. per quaz insup̄ sancti oēs tā-
 quā rhetozes peritissimi et patroni aduo-
 catiqꝫ disertissimi fidelissimi et placidif-
 simi/deflectunt iram iudicis. peccatoꝝ
 veniam. iustis gratiam/ et gloriā impe-
 trantes. Nobis idcirco peccatoꝝ quoꝝ

3

Sermo factus in die

causa in qua perdita est / confugere saluber
rimum est consilium ad tales eloquentissi
mos oratores. hodie precipue quonia mul
tiplicatis intercessoribus / deus abundantiam
sue pietatis fauorabilius largiet. Qui
igitur rhetoricam colitis exultate quonia
merces vestra copiosa est in celis. **C**ete
rum. si mathematicales scientias geometri
am loquor arithmetica musicam et astrono
miam in celis ponimus / non fallimur. non
quod tales per omnia sit usus scientiarum huius
modi apud illos / qualis apud nos existit
Longe perfectior est atque diuinius. ubi om
nia nude conspiciunt facta in numero po
dere et mensura. Musica pre ceteris ita il
lic exerceri perspicuum est / ut non alia videa
tur sapientissimo Augustino esse beatissi
morum illorum spirituum occupatio / quod ut
pleni sint modulis in laude et canore iubi
lo. ubi vna vox est letantius et vnus ardoz
cordium. O felix illa ciuitas in qua magna
solennitas et in qua iocunda curia que cur
re proorsus nescia. Nam sicut letantium om
nium habitatio est in te. Idcirco beati qui ha
bitant in domo tua domine in secula seculorum
laudabunt te. et cantabunt canticum nouum in
choro et tympano cordis et organo. Tot
preterea mundus concinet auribus beatorum car
men pulcherrimum et armoniam numerosam
suauemque resonabit. Ita etiam ut quod mireris /
infernales gemitus stridores horridos et
rabidi vllulatus demoniorum concurrunt ad
integritate melodie homini dulcissime. quod in
inferno tenor est iusticia. et in celo mollior
cantus misericordia. Juxta illud Miseri
cordia et iudicium cantabo tibi domine. Quod per
funde notatum est in hymno paschali. Luz
ei premitit / auroza lucis rutilat etc. Sub
infert pro integritate carminis / gemens in
fernus vllulat. Amplius essentialis beatitu
do sanctorum instar tenoris cuiusdam inenar
rabilis pseuerat. Accidentalibus vero instar
discantur varij. Hinc intensior accrescit alti
nunc remissior deplus sonat. Qua in re ni
hil esse dicit deuotus Berni. quod magis sta
tus glorie celestis representet / quod alacritas de
um laudantium eius iubilantium et exultantium
hilaritas. Hilaritatem intellige. non petulan
tem. effrenam. dissolutam et nescio quo lenoci
nio notularum. lasciuam et eiusdem repetitione
fastidiosam. quali prestrepunt magnatum te
pla domus siue conuiuia. Hec nempe hila
ritas in se plus libidinosae et yefane dissolu

tionis quod spiritualis suauitatis quicquid
habet. Ipsa vero hilaritas deuotorum / so
bria est. grans. modesta. et miro ineffabili
que dulcore rapiens animorum / dilatans et ab
sorbens. ut se iam non capiat in se deficiat.
fiatque nescio quis spasmus extasis vel ex
cessus. ut alendam et philomenam videre est
cadendo deficere. Vel tunc exultat animus
id est extra se saltat per gestus corporis decoros ta
men et iubilat inenarrabiliter. Hunc vero
musicalis succentum / non admittit nisi puri
tas cordis. verumque illud. Laus iocunda de
cora quonia voci concanora puritas est
cordium. Ex his et alijs / que circa faculta
tem artium agunt per que quid agit in celis
verumque cognoscimus. Colligite per. d. et. f. quod
rationabiliter exhortat nos rector vniuer
sitaris illius dicens Exultate etc. **S**ub
sequenter obijcit nostre considerationi fa
cultas medicine cuius finis est sanitas. ref
omnium que hic optant desideratissima.
quaquam innumerabiles sunt morborum spe
cies quibus mederi ars humana non sufficit
Satisque ad hanc rem probationis affert
ipsum senium quod vlla nequit arte restau
rari. Quid autem in celis ubi nec languor
nec senium. non mors. non estus februm sed
perpetuo vigore iuuentutis quatuor do
ctes corpus ipsum ornant. perficiunt coso
lidant. ut sit persulgidum. agile. peruium. pulch
rissimum. impassibile. Exultate ergo quibus cura est
sanitatis. quonia merces vestra copiosa
est in celis. **S**ed est fortasse quispiam cui
regnum et principatum placeret regimem
leges decretaque cognoscere. cognitas ad ci
uium pacem et amorem dirigere. et per has
coercere flagitiosos et premigere iustos alli
cere. conformiter egregij poete quod per sin
gulari laude romanis attribuit perere sub
iectis et debellare superbos. eneid. vi. Sed
o quot anxietatibus et plerumque frustra in
his laboratur. quod sepe numero pro pace di
scordia. pro vnitatem lites atque dissidia. pro
reque demum inquietudo acerbissima sub
oriuntur. vel ob onerosam multitudinem
legum et inuolutam canonum perplexi
tatem. Aut quod subuertunt iudicium animos
spes metus meror gaudium. Aut maxie
quia pueri difficile corrigunt. et stultorum in
finitus est numerus. Sic certe stultorum. ut
gloriantur cum malefecerint et exultent in rebus
pessimis. Qualiter exultant si me interro
gas. quia profecto extra naturam suam et

In beluina brutalitate sese deiciunt et om-
nis exultatio talis maligna est. Ja. iij. **S**o-
vere beata ciuitas illa/ celestis vniuersi-
tatis. vbi rex vnus/ deus est. vnica lex cha-
ritas. et hec pace eterna colligat suos ciues
et opulentissima pascit in requie. obeditur
que propheticæ monitioni. filie syon exultet
in rege suo. Exultate et vos quoniaz mer-
vest. cop. 2c. **A**d postremum/ conuertam
oculos mentis ad diuinaz illam sacram-
theologie facultatem/ per qua bonum he-
roicum et diuinum contemplan- do adipisci
satagimus. et sane sic adipiscimur dum ver-
borum doctrinam/ operibus compleamus.
Tunc enim exultabimus id est extra nos in
celum et deum saltabimus et leuabimur nos
supra nos ad instar solitarij. Et hic obse-
cro et obtestor vos per hodiernaz que ma-
gna est celebritate/ et per illum qui ait Beati
qui aud. verbum dei. et cust. il. Et rursus.
Qui ex deo est/ verba dei audit/ quatinus
sustineatis me modicum/ adhuc in sermone
meo. **N**unc enim ad altiora profundioraque
hodierni euangelij mysteria p- gere dispo-
sui. et nisi me mea fallit estimatio/ libenter
audietis. **S**umus itaque theologus/ et do-
ctor noster Iesus christus. in doctrina sua
sublimissima/ et a communi hominum sapien-
tia alienissima/ in euangelio hodiernæ cele-
britatis/ septem saltus edocuit/ sub numero
septem beatitudinum. per quos itur in celum
et copiosa merces apprehendit. nunc in spe-
se/ et p- gustatione quadam/ spiritus. tan-
dem ire et plena perfectaque fruitione. Hec
sunt testimonia domini de quibus p- phe-
ta. hereditate adquisiui testimonia 2c. Hec
est mystica iacob scala. vbi beatus ille vir
currit auxilium abs te/ nunc ascensiones
in corde suo disposuit et vadit de virtute in
virtute/ donec videat deus deorum in syon.
Et quis vnicus in genere sit saltus quez
Aug. posuit amorem dei vsque ad contem-
ptum sui. sicut contra amor sui vsque ad con-
temptum dei mergit in infernum. nihilominus
septuplex hic gradus aut saltus in specie nu-
merat. quibus exultant id est extra se saltant
et salunt/ sancti in gloria celestis mercedis
et per eos deducit dominus populum suum in exul-
tatione. dominus ille qui ascendit iter pandens
ante eos. qui exultauit vt gigas ad curren-
dam viam a sum. ce. egres. ei. 2c. **P**rimus
saltus est/ a rebus istis sensibilibus et diuinijs
mundanis/ abstractio. duz ipsa ponit se ipsas

super res istas temporales in altioraque surgit et
fit celo proximior. Hoc faciunt pauperes/ diui-
tias preterentes et subiectas pedibus humi-
lis affectionis conculcantes. Et opposito
viri diuitiarum/ eis misero modo suppedita-
tur. et sicut onus graue per cupiditatis mo-
lem grauantur super eos. propterea diuitie sunt
eis quasi mola asinaria ad collum suspen-
sa. qua nitentes sursum saltare/ retorquentur
in profundum. quemadmodum de saxo siza-
phi/ poetica est fictio. Et applica vox cla-
mat. Qui volunt diuites fieri/ incidunt in
temptationem et in laqueum diaboli. Noli igitur
et non sarcina diuitiarum et cupiditatis
visco in celos saltare. tunc (mibi crede) con-
siliu est/ vt paupertatem spiritus arripias/
leuem expeditam et liberam. quam si Iste cre-
dis pauperes homines/ in sancto israel ex-
ultabunt. **S**ecundum saltus operatur scilicet
beatitudo mititatis seu mansuetudinis. Et
hic fit non tantummodo super res istas temporales
quinetiam super ipsos homines/ qui nobis vici-
niores sunt. a quibus plerumque grauat saltato-
ris celestis iniurijs. molestationibus. contra-
melius probrijsque. Sed in hoc saltu super
homines et ipsorum incommoda/ erigit homo
per mansuetudinem. et sic erigit/ vt in eo ni-
hil turbationis inferre valeant. nihil lesio-
nis. sed a talibus iniuriarum insultibus sursum
magis impellit/ et dei cooperatione attollit.
Probat hoc/ verbum psalmiste. Exaltauit
mansuetos in salutem. Et iterum suscipiens
mansuetos dominus. suscipiens exponere sursum
capiens. humilians autem peccatores et subij-
ciens vsque ad terras. Hinc exclamatio illa
ad dominum. Exultatio mea. i. saltatio mea. erue
me a circumdantibus me. **I**n tertio gradu
scale beatifice et mystice constituitur saltator
noster celestis/ dum transilit proprium corpus
et exemplo Abrae egreditur de domo pa-
tris sui. qui in primo saltu reliquerat ter-
ram suam. et in secundo cognationem suam. **S**ormi-
ter ad verba scripture in Hebr. Egredere de
terra ecce saltum super opes terrenas. Et de
cognitione tua. ecce saltum super homines co-
gnatos et affines. Et de domo patris tui.
Ecce saltum super sensus proprios corporales.
Quid enim congruentius significat domum
patris/ quam contubernium proprii corporis?
Quisquis vero ad hunc gradum tertium molitur
ascendere/ vt salubriter luceat necesse est.
Tur ita vt luceat? Quia certe nisi per fluctus
lachrymarum/ exoneret sensualitas/ malitia

3

k

Sermo factus in die

cupiditatibus intro nascentibus/ ex putri fo-
mitis corruptione. et nisi diluuium aquarum
talium/ sumergant egyptium vitiorum/ cōfestim
sensualis pharao cum equitibus suis animas
israeliticā sursum nitentēprehēdit. pphē-
sam circūligat funibus peccatorum et circūliga-
tam trahit et turbat in dānatōis abyssus
Ueraciterque tunc potest exclamare miserabi-
lis homo talis. Quoniam iniquitates sup-
gressae sunt caput meum. et sicut onus graue
grauate sunt super me. Et rursus. Intraue-
runt aque usque ad animam meam. infusus sum
in limo profundum etc. Sed tanto discrimini
quale propinabit remedium? Utrique luctus et la-
chryme. Ad quid ita? Ut reductis aquis ma-
ris aquis. scilicet amare penitendinis super egyptios
sensualitatis. ascendat anima gratulabunda li-
bertate/ per desertum huius infelicitatis/ in terrā
celestis promissionis. Recogitet uehementer
profunde ac frequenter statum suum. conditionem
suam sine se. Audiatur quod terribilis in conspectu
deus super filios hominum. Penset quod incerta su-
per ipsam sunt diuine seueritatis seu mise-
ricordie iudicia. Clamat proinde cum Anselmo.
Deus ubi sum. et ubi non sum. quoniam
ubi futura sum nescio. Ponat assidue cor-
ram oculis suis in lumen fidei/ quanta eam si re-
cte uixerit merces manet in celis. Sin autem
horredo addicienda est supplicio. Sic o-
dine exultauerunt filie iudee aie uidelicet cōfi-
tentes propter iudicia tua. Sic post fletum
et lachrymas exultationem inducis Thob.
iij. Sic proinde qui seminant in lachrymis/ in
exultatione metent. Hec est exultatio cum tre-
more per quam anima deserit propriam carnali-
tatis domum et ab omnibus voluptatibus illece-
brantibus tenacibus uinculis semet absolvit.
Et siquidem tres isti gradus scale nostre euan-
gelice incipientes respiciunt. **S**ubsequens
gradus proficiens decet. quem per quartum
beatitudinis saltum attingimus. Et hic est
esuries sitisque iusticie. Hic anima seipam
erit et deserit. dum affectu quodammodo seposito
non iam querit quod sua sunt. Sed affectione
iusti/ tota succendit et ipsius esurie sitisque tor-
quetur dicens. Concupiuit anima mea deside-
rare iustificationes tuas in omni tempore. cum illis
de quibus propheticus sermo est ad dominum. in iusti-
cia tua exultabunt. sicut exhortatur alibi. Ex-
ultate iusti in domino. Iustos accipe qui esu-
riunt sitiuntque iusticiam. Tunc hoc agit anima.
tunc exilit et exultat. dum eleuata triplici gra-
du priori/ uidet adhuc quod longe sit ab illa

iusticia beatorum. quod impar existat tali tante-
que retributioni gratiarum et laudum. qualem
et quantam apud se meretur creator suus. repa-
rator suus/ pector et saluator suus. et agno-
scens imperfectum suum. iam non in se manet.
sed clamans exultat. Deficit caro mea et cor
meum. deus cordis mei et pars mea deus in-
eternum. **P**riusque ad ulteriora pergamus
attendere libeat sub palpabili manu ducti-
one/ qualiter in meditatione nostra sic ex-
ardescit ignis dilectionis diuine. quem ad-
modum in ipsa lignorum exustione prospice-
re est. de quibus in psalmo. Exultabunt om-
nia ligna siluarum a facie domini. qui ignis
consumens est sicut alium probera. Pri-
mo omnium/ consumitur humiditas extrin-
seca/ aliunde concreta. conformiter ad ab-
iectionem diuitiarum. Dehinc cortex vicini-
orum cum suo humore resoluitur. habes secundum
gradum. Subinde calor intimus agens
penetrat poros. eosque ab humore natura-
li sensim euacuat. habes tertium. Dein-
ceps dominatur ignis super lignum/ adeo quod
propria incipit deserere formam substantiam
et materiam. habes quartum. Relinquit tandem car-
bo uiuus. ubi iam non est fumalis euapo-
ratio. non flamma sub obscurior/ quem ad-
modum in prima duplicitate. Hec est ibi vo-
lantis scintillarum crepitus. non rapax aut
sonorus vel stridulus ardor velut in tertio
gradu et quarto. Sed illic est igneitas que-
dam perlucida et quieta. totum carbonem suc-
cendens illuminans et tranquille possidens
incorporans et uniens. Ubi tres inueni-
es reliquos gradus/ plus ratione quam tem-
pore distinguibiles. ardorem uidelicet. ful-
gorem. et quietum uiuificumque calorem. **E**t
hic status/ respicit tres nouissimos gradus
scale euangelice. scilicet tres saltus beatitudi-
nis trine. qui gradus et saltus sunt perfectio-
rum. qui iam ultra semetipsos abeunt/ cum
angelicis etiam spiritibus conuersant in ce-
lis et pedibus sincere contemplationis in
ipso deo gradiuntur et exultant. **H**ec mi-
reris si extra se animam in deo saltare posue-
rim. cum dicat Bregio. angelos in deo cur-
rere. et maria in cantico. Exultauit inquit
spiritus meus in deo salutari meo. quod esse
futurum/ vnus prophetarum Abacuc posue-
rat. Exultabo ait in deo Jesu meo. et apo-
stolus. Siue inquit mente excedimus deo
etc. **S**unt plane in ipsa etiam trinitate
(si dicere fas est) sicut tria appropriata/ tres

2

D

animarū saltus sine exultatione / cōformi
 ter ad tres nouissimas beatitudines. Pri-
 ma exultatio est misericordissimi amoris
 in spiritu sancto. qualiter exultauit xp̄s in
 spiritu sancto. sicut habetur Luce. x. Pro-
 pterea beati misericordes q̄ misericordiā
 que sp̄i sancto pp̄ia est / consequentur. Se-
 cundam exultatione intelligo purissime
 et mundissime cognitionis. in filio. in quē
 credentes (inquit petr̄) exultabitis leticia
 inenarrabili. Idcirco beati mundo corde
 quoniam ipsi deū videbunt. In tertia exul-
 tatione est pacatissima et imperturbabilis
 quies in ipso patris secretissimo altissimo
 q̄ refugio. Hanc beati pacifici quia filij dei
 vocabunt. Si filij et heredes. heredes qui
 dem dei. coheredes autē xp̄i. ¶ Tunc in pa-
 ce facte est locus anime. habitatio eius in
 syon. Ibi filie syon filie pacis / exultant in
 rege suo. Et quelibet secreta dicit In pace
 in id ip̄m dormiā et requiescā. Ad hanc in-
 uitabat apostolus ad Colossensē scribens
 Pax xp̄i exulter in cordibz vestris. Hinc
 Petrus dicit. bonū est nos hic eē. Et pau-
 lus. Cupio dissolui esse cum xp̄o. Hic
 quiescit anima in monte sancto domini.
 Hic rachaele mortua / amantissimus dñi
 beniamin nascitur in mentis excessu. Hic
 in celo mentis sereno / apparet signum ma-
 gnū / mulier amicta sole. et luna totius mu-
 tabilitatis / sub pedibz ei. Hic est pax que
 erupit omnes sensum. in qua pace si pfici-
 atur / consistit felicitas et sanctorū merces.
 fm̄ deductionē Aug. Hic abraam ad ho-
 stium tabernaculi in seruore diei decum su-
 scepit in angelis. Hic Jacob / vitioz sup-
 plantator / in lucra fortis est erga deum. et
 carnalitatē neru⁹ in femore marcescit. Hic
 moyses diuinā intrat caliginē. Hic aaron
 pp̄iatoriū federis et sancta sanctorū intrat
 Hic helyas ad hostium spelunce videt do-
 minū in sibilo aure tenuis post vehemen-
 tem spirituz. zc. Idē postmodū in igneo
 curru amoris in celuz subuehitur. Hic di-
 cit dauid in mentis excessu. omnis hō mē-
 dat. Hic sanctuariū dei intrans cōsiderat
 nouissima peccatorū. Hic salomon euect⁹
 dum clamauit Vanitas vanitatum et oīa
 vanitas. Hic anima osculatur deū osculo
 oris sui. et in sui sponsi cubiculo cum am-
 plexibz conuiescit. Hic tandē Iohes est
 in spiritu. et nouissima contemplat. ¶ Exul-
 tate igit exultatōe septēplici / correspondēt

ad septē beatitudines i euāgelica scala nu-
 meratās fm̄ triplicē statū incipientiū qui
 aialis est. pficientiū qui rōnalis. pfectoz
 qui sp̄ialis iudicat fm̄ Bern. ad fratres d
 monte dei. Stat⁹ impfectoz lāguet amo-
 re casto et diuino. qz p ip̄m quodāmo inci-
 pit decoqui et non absqz grauibz molestijs
 ab innatoz vicioz scoria et rubigine pmū-
 dat. Sic erat q̄ dicebat. Adiuro vos filie
 hierusalē si inueneritis dilectū meū vt an-
 nūcietis ei qz amore languet. Et rursus.
 Fulcite me floribz stipate me mal qz amo-
 re lāguet. Porro aīa i statu pficientiū / amo-
 re iam morit. dum talibz caret molestijs. id
 circo dicta ē fortis vt mors dilectio. Deni-
 qz in statu pfectoz aīa post lāguorē et mor-
 tem / uiuit amore quo uiuebat apls dices.
 uiuo ego iam nō ego. uiuit in me christ⁹
 ¶ Vide figurā in xp̄o. languit in passiōe.
 mortu⁹ in tumulatōe. uixit in resurrectōe.
 Sic semen humi iactū premis. alterat. de-
 hinc morit. tandē in fructu uiuificat. Sic
 regina saba / dñi videre vult regē solomonē
 prius verat in itinere. post hoc morit stu-
 pore. nō enī erat pre stupore ultra in ea sp̄i-
 ritus. iij. Reg. i. Demū uiuit leticia et exul-
 tatione iubilās et exultās Beati inqt viri-
 tui et beati serui tui. ij. paral. ix. ¶ Sup̄sūt
 plurima que plixtatē odiū subtricare cō-
 pellit. sed fingam⁹ nūc. qui potius sanctos
 sanctasqz oēs quoz merces copiosa est in
 celis nos allocutione blanda et amicā tali-
 ter exhortari. Exultate charissimi. exulta-
 te. Et ad nram beatā societate p̄pero saltu
 virtutis occurrere. En assum⁹. En expecta-
 mus. En p̄mptos cernitis. ferre petim⁹ au-
 xiliū. tum orationibz nostris ad deū. tum p-
 tectionibz erga rugientē inimicū. Fuimus
 qd̄ estis. nemo desperet. nemo excusatōes
 querat in peccatis. Erat par in carne fragi-
 liras. Similē hostiū rabiē experti sumus
 Quid autē. siquidem cor nrm et caro nra ex-
 ultauerūt in deū uiuū et in ymbra alarum
 suarū exultauim⁹. Adhesit anima post eū.
 nos suscepit dextera eius et liberati sumus
 Atqz eundē qui copiosa merces ē / in amiss-
 sibiliter attingim⁹. Idem vobis qui et no-
 bis fuit auxiliator / est dominus. Idē triū-
 phus reponmitti ē. similis merces si exultā-
 tes in deo exultaueritis / reseruat. Verū si
 mercedis premiū placet. non terreat labor
 certaminū. Unusquisqz enim pp̄iaz mer-
 cedem accipiet fm̄ laborem suum. Qd̄ si

Sermo factus in solennitate

absq; vlla fictione nos amatis et amantes bonoratis. nostrū diligite p̄fortiū. nostra vota cōplete et vehemēs qđ de vestra salute gaudium capim⁹ frustrare nolite. ¶ Pigear tamē aliquādo imo et pudeat tot dura aspera et horrida p̄ pituris quotidie p̄peti et p̄ insano amore mortaliū/ tam indigne cōtumelioseq; torqueri vt indigni⁹ p̄reatis. ad n̄m vero tam iocundū tam amabile serenū et desiderabile p̄fortiū lenis aut languidis vel emortuis affectib; aspirare. Et nequaq; ardua infractaq; ceruice/ ad horā breuis etatis. Exultate vt in p̄petuū cōregnetis vbi tamen merces v̄ra copiosa est i celis. ¶ Si hec et h̄mōi in sonaret mō nostris aurib; illa felix beatorū concio. illa supna sanctorū ecclesia (o doctissimi et sapientes viri) quid agerem⁹ quid cuperem⁹ quo pacto estuarem⁹. quis nostrū est qđ nō totus exultaret? Quis hoc audies/ nō erubesceret putrescere iacēs i peccatis? Quis nō potius assurgeret saliens et exultans in deū viuū qm̄ copiosa merces est in celis; ¶ Hibilomin⁹ si nō in infidelitate obfuerim⁹/ sic dicūt/ sic vocāt. sic acclamātes alliciūt. Obtemperem⁹ igit̄ vocantib; amicis. et talib; amicis. vt ad celestes nuptias inuitātes/ verecūda repulsa nequaq; p̄fundamus. nō reijciam⁹ oblatam vltro mercedem. dū licet et temp⁹ est. sed exultemus toto conatu mētis vbi nostra merces copiosa est in celis. quod ip̄e cōcedere dignetur rex regū et domin⁹ dominantīū qui est sanctorū suorum copiosa merces Amen.

Sequitur alius sermo fact⁹ i solēnitāte oīm sanctorū. ab eodē

Uidens ih̄s turbas. ascendit in montē Math. v. c. Doctissimi ac sapientes viri/ talis rātaq; est diei hui⁹ celebritas. vt in collaudatione hui⁹ abūdantia magis laborem⁹ q̄ inopia. Etenī viarū simul occurrētū multiplicitas/ viatorē qñq; turbat amplius. q̄ p̄moueat. verūq; fit illud decepti amantis apud Aesonez. Inopem me copia fecit. Si enī vn⁹ aut alter sanctorū famabiliūz/ omni laude humana superior esse ab eloquentissimis viris sepe cōfessus est. meus sermo qualis erit que p̄conia nō vnus aut paucorū. sed omniū cōplectat. Adde qđ hīc yberima et longe varia loquēdi materia suppetit. Tū

de ciuitate supna. de qua gloriofa dicta sūt Tum de p̄mio beatorū/ tam essentiali/ q̄ substāiali in aīa. et substāiali in corpore et actuali in vtrisq;. Deniq; de virtutibus omnib;. de donis. de beatitudinib; alijsq; ornamētis. quib; sancti tui in gloria nunc triūphantes/ et olim in vita agonisantes p̄diti sunt et fuerūt. Quō si oīa nūc dicere voluerō/ van⁹ erit et inexplebilis conatus meus. incidāq; in illud. Dīa qui dicit. nihil dicit. Propterea vnū tm̄modo. quod isto sermone dicit. illud penitus in exemplū relinqui nūc aggrediar. illius auxiliū/ i quaz velut in montē Iesus descendēdo p̄ mariam matrē ascendit. implorat̄. p̄sentem⁹ illi aue angelicūz Aue rē. ¶ Videns ih̄s turbas rē. Obsecro doctissimi et sapientes viri. Omittam⁹ interim corticē l̄ralis materię et interiora myſteria penetrantes/ verba hec n̄ro p̄posito coaptē. vt in p̄mis neminē cōturber. qđ de ih̄u solo/ verba hec contexta sunt. qm̄ tanta est capitis mēbro rūq; cōnexio. vt qđ de capite x̄po dicit̄/ dicatur et de quolibet sanctorū. qđ vidēs turbas ascendit in montē. Sed quo ascensu. et ad quē montē? Ascensus iste non pedib; corporis sed p̄is affectib; atq; virtutib; perficitur. De quali ascensione loquit̄ ad deū propheta Beatus inquit homo cuius est auxiliū a te. ascēiones in corde suo disposuit in val. la. in lo. qu. pos. Porro mons iste ad quē ascendit/ mons syon est. mons coagulatus. mons pinguis. in quo beneplacitū est deo habitare. iuxta illud qđ ibidem subinfert. Etenī benedictionē dabit legislator. abunt de virtute in vir. vi. de. de. in syon. Ceterū a turbis secedere conuenit alia/ iuxta numerū septem beatitudinū in euangelio bodierne celebritatis. enumeratarum. Postq; veniat anima ad deū et ad montem sanctorū eius. nunc in spe per speculum et enigma. tandem in re per nudam perspicuāq; visionem. ¶ Et in h̄mōi qualicunq; deductione. nunc ad nostrā exhortationem. nunc pro sanctorū collaudatione. versabit sermo noster. Et quis vnicus in genere sit ascensus in deū. et in montem sanctū eius. quem ascensum Aug⁹. posuit amorem. vsq; ad contemptū sui/ sicut ecōtra amor sui vsq; ad cōtemptū dei/ mergit in infernū. Hibilomin⁹ septuplex hic ascēsus in specie numerat. quasi totidem gradus myſtice Jacob scale. vbi sunt angeli

ascendentes et descendentes. et dñs innit⁹
 scale Beñ. c. viii. ¶ Prim⁹ grad⁹ vel prim⁹
 ascensus est a turba rerū istarū sensibiliū
 diuitiarum mundanarū. Quē facit pau
 ptas spiritus. Beati inquit paupes spiri
 tu quoniā ipsoz est regnū celoꝝ. Lotem/
 nens itaq; anima deuota temples copias
 aurum et argentum cum suis sequelis. eaf
 dem/ contemptui suo sibiq; subiecit. subie
 ctasq; pedibus humilis affectionis calcet.
 et dactis dominatur. Siquidez ita figu
 raliter promittit dominus per Moysen:
 Omnē locū quē calcavit pes vester. vester
 erit. Pedem intellige affectionū. Hinc fit
 vt anima in sursum altius erigitur/ velut su
 per aggerē grandēz p̄stituta et celestis mō
 tis cacumen iam reddidit proximior. Et ad
 uerso viri diuitiarū eis misero modo sup
 peditantū qm̄ turba hm̄oi rerū terrestriū
 sicut onus graue p̄ cupiditatis molē gra
 uatur sup eis. Propterea diuitie sunt tali
 anime/ tanq; mola asinaria ad collū suspē
 sa q̄ montē ascendere retorquet in pfundū.
 quēadmodū de saxo siphri poetica est fi
 ctio. Hinc aplica vox clamat qui/ volū di
 uites fieri. incidit in laqueū diaboli/ et ten
 tationes. et desideria multa nociua et inuti
 lia. que mergūt hominē in interitum. i. ad
 Tūm. vi. Nūc ergo in montē p̄templatio
 nis celestis scādere satage. tutius est crede
 mibi. vt paup̄tate spūs arripias. leuē expe
 ditam et liberā. Per hanc enī ascendit chri
 stus in montē zē. ¶ Scōda turba est homi
 nū. qui plerūq; cōtumelijs. molestationi
 bus. et iniurijs et alijs mille modis. impe
 diunt ascēsum in montē. q̄obrem vt ani
 ma sancta ipos transiliat necesse est. Nūc
 vero saltū et ascēsum operat scōda beatitu
 do mititatis seu māsuertudinis. Vititas
 quippe erigit hoies sup hoies. vt nihil eis
 turbationis inferre valeāt. nihil lesionis.
 quin potius ab his p̄pressionib/ p̄ iniuri
 as. p̄bra. molestias. sursum magis impellū
 tur. et sicut arca noe. crescētib/ vndis tribu
 lationū. sublimius attollit et tandē fortius
 ascendit in montē. ¶ Tertia turba. est tur
 ba passionū et originali fomite in hoc mo
 ribūdo corpe scatentiū. quēadmodū spes
 metus. meror. gaudiū et silia. O turbā tur
 bulentissimā. turbā nostra omnia/ miserū
 modis p̄turbantē. turbā deuicq; cū omni
 bus. num p̄cipue adolescentib/ infestam et
 tēda eos colluione sordidantē. Hāc tur

bam egredi nō aliter facile est q̄ p̄ tertiam
 beatitudinē. qua dictū est Beati q̄ lugent
 qm̄ ipi p̄solabunt. Tur ita lugere necesse
 est: qz certe nisi p̄ fletū exoneret. lauetur et
 purget sensualitas a malis cupiditatib/ in
 tronascētib/. ex putrida corruptōe. nisi in
 super diluuiū aquaz. talitū summergat tur
 ba egyptiaca vicioꝝ. p̄festiz sensualis pha
 rao cū currib/ et equitib/ suis. aīaz israeliti
 cam sursum nitentē/ p̄prehēdit. p̄prehēfaz
 circūligat fumib/ peccatoꝝ. circūligatā qz
 trahit. et p̄turbat in dānationis abyssum.
 Tūc veraciter exclamare pōt miserabilis
 aīa talis. Quoniā iniquitates mee sup gres
 se sunt caput meū. Et rursus. Intrauerūt
 aque zē. Tāto ergo discrimini. quale p̄p̄
 nabif remediū: vtiq; luct⁹ et lachryme. Ad
 quid ita: vt reductis aq; maris. aquis scz
 amare penitentie sup egyptios sensualita
 tis/ ascēdat aīa p̄ desertū hui⁹ infelicitatis.
 in terrā p̄missionis et in montē dei Jacob
 Sed aīe tali/ vnde luct⁹ et lachryme: Un
 diq; et abūde. Recognite aīa talis vehemē
 ter pfunde atq; frequēter/ statū suū. p̄ditio
 nem suā. suūq; finē. Judicet q̄sterribilis
 dens in cōsilijs sup filios hoim. penset q̄
 incerta sunt sup ipaz diuine seueritatis seu
 miscōdie iudicia. Clamet p̄inde cū Ansel
 mo. Deu vbi sur et vbi nō sur que vbi futu
 ra sur nescio. Ponat assidue corā oculis i
 lumine fidei quāta eā si recte vixerit mer
 ces manet i celis. Sin autē/ q̄ horredo ad
 dicēda est supplicio. Tūc lugebit. et lugēs
 ab oib/ voluptatū illecebray/ turbis irri
 dentib/ semet absoluet. et ascēdet in montē
 ¶ Et quidē triplices isti priores grad⁹ vl
 ascēsus scale nre euāgelice q̄b/ ascendit in
 montē/ respiciūt incipiētes. et in ipō Abra
 am figurati sunt de q̄ habet Beñ. xij. Egre
 dere de terra tua. ecce ascēsus vel egressus a
 turba opū terrenaz. q̄ ad primā beatitudi
 nē. Et de cognatōe tua. ecce ascēsus ex tur
 ba hoim. q̄ cognati sūt et affines. q̄ ad secū
 dā beatitudinē. Et de domo p̄ris tui. ecce
 ascēsus sup sensus p̄rios cor̄pales et suarū
 turbā passionū. Quid enī p̄gruētū signifi
 cat h dom⁹ p̄ris/ q̄ p̄tubernū p̄p̄ij corpis
 Et h q̄ ad tertiā beatitudinē. ¶ Suble
 quēs grad⁹ et ille ē quart⁹. decet ipos pfici
 tes. vbi aīa seipaz quodā mō exī. dū p̄p̄ias
 affectōes. p̄modi. tanq; turbas aliq; inti
 mas deserit. h p̄ q̄rtā beatitudinē. q̄ ē esuri
 es sitisq; iusticie. p̄ hāc autē affectu p̄modi

R

Verbo factus in solennitate

deposito. nō iam querit q̄ sua sunt sed affectione iusticie tota succēdit. et ipsius esurie sitiq; contrahit in sublimi^o montis. Quo pacto. sic ipsa anima eleuata triplici gradu priorū/superat turbas predictas. Sed ad huc q̄longe sit ab illa iusticia beatorū reco gitat q̄ impar existit tali dignitate tāteq; retributionū gratiarū et laudū. qualē et q̄ntum meret apud se creator suus. reparator suus. p̄tector suus et saluator suus. Deniq; agnoscens imperfectū suū. iam nō in se manet sed deficit a se. et in salutare dei conscendit cum p̄beta dicens. Deficit caro mea et cor meū. deus cordis mei et pars mea de^o i eternū. Ita anima deficiendo a se et subleuata supra se. liberi^o in montem ascendit.

Wirabit fortassis aliquis. si iam vltra quippiā anima habet qd̄ deserat et ascendat sublimi^o in montē. Ecce transiit turbam rex materialū extra se p̄ primā beatitudinē. Exiit turbā hominū iuxta se per sedē. Abducit se a turba passionum infra corpus p̄p̄riū. per tertiā. Deseruit tandē intra se innataz affectionū. per quartā. Turbe alie/uales relique sunt. ampli^o sunt nimirū turbe ciuū supnoz sub triplici hierarchia coordinatoz. turbe pulcerrime et a priorib; longe dissimiles trāscūde. Ipsī enī sunt custodes ciuitatis. quos/aīa deuota querens sponsus/paululū cū p̄transisset inuenit quem diligebat. Itaq; nisi relicta hac triplici turba. nō puenit ad supremū cacumen montis nostri. in quo de^o est in nixus scale mystice. que dicta est. et vbi aīa tute requiescit in monte sancto dñi. Hi triplices ascēsus sunt p̄fectoꝝ atq; purgatissimoz. quales fuerūt sancti n̄i dū viuerent et multo felici^o tales nūc sunt in gloria vbi s̄m dictū Greg. ipi in deū nō solū ascēdūt. sed in eo currūt.

Sunt plane in trinitate (quātūz dicere fas ē) tres p̄fectarū aīarū ascēsus. cōformiter ad tria appropriata p̄sonis iuxta tres nouissimas beatitudines quib; ascendit in montē supremū. Prim^o ascēsus est misericordissimi amoris i spiritu sancto. qualiter exultauit id est extra se saltauit et ascēdit x̄ps in spiritu sancto Luc. x. p̄terea beati misericordes qz misericordia que spiritu sancto p̄pria est consensuntur. Et hic p̄transit turba seraphin.

Scōm ascēsum intelligo. purissime et mūdissimis cognitionis in filio. in quē credētes (in q̄t petrus) exultabitis leticia in enar

rabili Idcirco beati mūdo corde. qm̄ ipsi deū videbūt. et hic p̄transit turba cherubin.

In tertio ascēsu est pacatissima et impurabilis quies in ipso patris secretissimo altissimoq; refugio. Hāc beati pacifici. qm̄ filij dei vocabunt. Si autē filij et beredes. heredes quidē dei. et in eius adiutorio habitantes. p̄pter qd̄ in pace sit loc^o eoz. et exclamata aīa quilibet talis cum p̄beta. in pace in id ipm̄ dormiā et requiescā. et hic ascēdit supra tertiā turbā que est thronoz.

Sic igit declaratū est. et sup̄ficiali quodā trans cursu deductū est. (doctissimi et sapiētes viri) quib; gradib;. quo re ascēsu. iuxta septē plicē beatitudinē/quilibet sanctorū exemplo x̄pi. vidēs turbas/ascēdit in montem qd̄ fuit thema.

Sup̄sunt plurima q̄ etiam ipse dictauerā. p̄sertim de ascēsu in montem p̄templatōis. sed breuitatis amor retrahit. cogitq; vt p̄suasione oratoria. et exhortatoria/ad ascēsum sup̄ne felicitatis figurat qd̄ ceptū est. **Orō.** Venite obsecro sapiētes et doctissimi viri. venite iuuenes et puuli. senes cū iuniorib;. venite exultemus dñō. venite ascēdam^o in montē. vt exemplo loth. saluos nos ibidē faciamus. figuram^o citius a loco horroꝝ et vaste solitudinis ad locū yberimū. a carcere fetulēto ad regnū splēdidissimū. ab exilio durissimo et luctu osissimo/ad p̄riaz suauissimā a p̄celloso mari ad portū tranquillū. Ab oib; deniq; miseriāz et inarūq; circūstrepentib; turbis/ad beatitudinis mōtē. vbi stat^o est/oim bonoz aggregatōe p̄fectus. p̄cesserūt sancti p̄cessit et x̄ps. q̄ nos subsecuturos p̄stolat. Tollam^o quicqd̄ ascēsu obstat. recedam^o p̄cipue a circūstis terrenarū curaz et anxietatū turbis. Ille nos premittit et p̄ssos atterit. p̄ssosq; et attritos funditus via p̄sternit. Si sp̄dissimas opes si voluptates iocūdissimas si gliosos bonoz titulos. si p̄clarā deniq; sapiam/felicitatē stabiliterq; adipisci satagim^o. ascenden dū est i montē. Fallit p̄ certo desipit et insanit/q̄sq; inter infirmas rerū caducaz turbas/ista se habiturū sperauit. vbi q̄qd̄ ē egenū ē. anxiiū ē. mobile. fluidū. et nulla stabilitate subnixū. An p̄ q̄t q̄ridiana. tot expi mēta sic se h̄re iudicat. ita vt iudicatis nō dubito.

Qual ergo miseria q̄ridā mibi similiū. q̄nta infelicitas et q̄nta dementia/alioz suz sciēter agi. et i egestate diuitias/in mesticia voluptates/in dedecore gloriā/i

stulticia sapientia/in fluxibilitate deniam sperare stabilitate. **U**t quid fabricam⁹ nobis montes nescio q̄s ymbrales atq̄ fantasticos vicioꝝ. nūc in elatione. nūc in crudelitate. nūc in enorū fluxu voluptateq̄ et similib. Nōne mōtes hmōi. sūt mōtes gelboe maledicti supra quos neq̄ ros diuine gr̄e. neq̄ pluuia virtuose cōsolationis descendit. Aut si verius loquimur. hī mōtes nō mōtes sunt. sed valles teterrime precipites et lubrice. quibz innitētes dilabūtur in abyssus. absorbēturq̄ et viget super eos puteos os suū. **E**xurgam⁹ tandē libertate tota spūs. ascēdamus in montē societatis beatoꝝ. disponam⁹ ascēiones in corde nostro p̄ gradus beatitudinū p̄missarum. de paup̄tate spūs in miritatē. d̄ hac in lucrū. de luctu in esurie sitimq̄ iusticie. de hac in misericordiā. de ip̄a in mundiciā cordis. et tandē in trem⁹ pacē que exuperat omnē sensus. et in qua si p̄pleamur. cōsistit humana felicitas p̄m deductionē Aug. nō d̄ ci. dei. **V**ere felices sancti. sanq̄ q̄ omnes. quoz̄ celebritas agit. felices inquam qui securi iam et vndiq̄ pacifici habitant in tabernaculo dñi. et requiescūt in monte sancto eius. nō iam formidāt laq̄os temptationū vbilibet exp̄asos. nō se uas iruentiū hostium insidias. nullis mordent̄ p̄scientiaꝝ aculeis. nulla vruñt infamia. nō tristes metuūt senecturē. omnia deniq̄ inter eos serena pacataq̄ p̄sunt. **E**t o tandē qui tales estis eterna pace fruentes nos pijs nūc oculis miseris quesum⁹ cernite terras. Et si nihil patimini/cōpati tñ fas est. Cōpatimini nobis exulibz gementibus et flentibus in hac lacrimarum valle. Cōprimūt ecce nos vndiq̄ hostiles malignantiū turbe. cōculcāt. lacerāt. obruunt et in carcerē detrudunt. Jam omne caput languidū. et omne cor merens. a planta pedis vsq̄ ad verticē capitis. nō est in ecclia hac sanitas. In illa heu dixerim ecclia cuius fundamenta sunt in vobis montibz sanctis. qm̄ vestro sanguine. vestraq̄ morte cōsecrauitis. dilatastis. roborastis. eam quam nunc heu immunitā cernitis misericordia et merito qm̄ fede laceratā crudeliter decissam similiter cōculcatā aspicitis. vt humani spes auxiliij iam nulla sit. p̄trea leuamus oculos n̄os in vos montes vnde veniat auxiliū nobis. Nam cū ignoram⁹ qd̄ agere debeam⁹ hoc solū habem⁹ residui vt

oculos n̄os ad deū dirigamus. potuistis olim moribūdo corpe circūdati/mirabilia mirabiliter opari. tanq̄ habētes imperiū vite et mortis. tanq̄ in sup̄ potētes in eo. q̄ vos cōfortabat x̄ps. nunq̄ abbreviata est potestas v̄ra nunq̄ charitas tepēfacta et Absit h̄.

Succurrite ḡ miseremī. ferre subsidiū. Suscipite vos montes pacē populo. qz̄ alij qui suscipiāt et eam p̄beant/nō sunt. **E**t tu dñs rex celoz̄ corona sanctoroz̄ omnium. emitte lucē tuam et veritatē tuā. vt nos deducāt et adducant in montē sanctū tuū. et in tabernaculo tua. in p̄senti p̄ fidem spem et gratiā. et in futuro per gloriā Amen.

Sequitur sermo factus in die natiuitatis domini p̄ eūdem.

Verbū caro factū est et habitauit in nobis Job. i. Postulem⁹ fratres in x̄po. vt verbuz̄ qd̄ hodie caro factū est/illud in me p̄pheticum adimpleat. dñs dabit verbū euāgelisantiū v̄tute multa. qm̄ insipidū inane et inualidum erit verbū mei oris. si nō accipiat virtutes multam a verbo dei patris. Poterit aures carnis/strepit⁹ n̄ri s̄monis p̄cutere. sed in auribz mētis nec fortiter sonabit. nec i eas alte fireq̄ descēdet. si nō a verbo hoc/suaz sonoritatē assumat et virtutē. Et hoc ipsuz̄ vt impetrem⁹/te nescio an glorificādā magis aut stupēdā verbi hui⁹ matrē inuocabim⁹. salutantes et verbis angelicis saluta bim⁹ inuocātes et dicentes Ave maria rē.

Verbū rē. Qm̄ triplicē verbi dñi natiuitatē euāgelica hec cōriner p̄ticula/ad sui p̄memorationē meū inflexit an imū. q̄tin⁹ verbū creatū sentētiosuz̄ assumerē/q̄ de verbo increato qd̄ sentētiosissimū est/fueram locutus⁹. **V**ides itaq̄ in passumpto verbo q̄ nascit̄ dei fili⁹ et paterno intellectu et naturaliter ideo verbū appellat. Aspicias q̄ ab vtero materno nascit̄ sp̄aliter. p̄trea dicit̄ caro factū est. Inuenis postremo q̄ in corde humano nascit̄ sp̄ualit. q̄ obrē subiūgitur. et habitauit i nobis. **V**erbū. qd̄ altius/qd̄ immēsius/qd̄ diuini. Nam de⁹ erat verbū Job. i. Caro factū est. qd̄ humilior qd̄ importēt⁹. qd̄ fragili⁹. qz̄ ois caro fenū Eccl. xiiij. Habitauit i nobis. qd̄ amabilis qd̄ iocūdi⁹ qd̄ appetēt⁹. neq̄ enī ē nec fuit alia natio tā gradis. que habeat deos appropiquātes sibi sicut adest nobis de⁹ noster Deut. iij. Verbū inq̄t caro factum

Sermo factus in solennitate

est. Verbum hoc immense est virtutis. nam omnia per ipsum facta sunt. et si que per eum facta non sunt/eo ipso nulla profectus sunt. quoniam sine ipso factum est nihil. Quo pacto igitur/entitas concipere significandi tribuit. quorum aliquid nullum habuerunt aut habere potuerunt factionis initium. eo ipso quasi infantes dicere audeat manicheus a deo tenebrarum facta esse multa/que de ipse non condidit. cum audiat quod per dei verbum omnia facta sunt. et in psal. Verbo domini celi firmati sunt. et ad Heb. iij. portans omnia verbo virtutis sue. Verbum hoc ipsum eternum est duratorem. quod verbum quod erat in principio erat apud deum. Cui corpus est prophetia. In eternum domine permanet verbum tuum. Verbum ergo istud non est quod per auras efflando diffunditur. non quod in tabulis aut pellibus inscribitur. non denique quod aie irrationali per inbesonem innititur. Sed verbum est eternaliter a patre emanans. per quod pater dicit omnia. in quo tantum in verbo sententiosissimo et arte perfectissima/omnium factorum/omniumque producibilium/ imago relucet. Verbum ideo solum/que sententiosissimum est et omnium expressivum. cui nec imaginarie quidem addi potest aliud verbum absque nugatione et superflua repetitione. Idcirco verbum hoc/ nullum aliud in diuinis producit verbum. ne in trinitate cadat nugatio. quippe est ipsum obiectum sufficiens adequans et terminans omnem producibilitatem verbi in diuinis. non tamen minus ob hoc potens quam pater quod gignit. quod eadem profectus ipsum est potentia cum patre qui gignit. Vera profecto et inexplcabilis natiuitas. quam venerari potest et pia fide credi convenit/que curiosa verbi nostri penuria referari. profertim cum amplior et exquisitor de ea sermo aliud tempus exposculet. alium locum aliam linguam. aliud ingenium. Verum ab hac ineffabili ac eterna generatione/ad tempora lem qua dies hodiernus prolebris effectus est pergit oratio. et quid euangelista subiungat auidiamus Verbum inquit caro factum est. Ecce quod ait apostolus ad Romanos. iij. Verbum abbreviatum fecit super terram. An non bene abbreviatum/ quod eternum ipse. omnipotens passibile. immensum mensurabile effectum est. non tamen abbreviatum per diuinitatis diminutionem. sed per susceptionem humanitatis et idiomatum conuersionem. Verbum inquam caro factum est. Hoc nullus philosophorum intelligere nullus concipere valuit. hoc docuit plato nesciuit. hoc demones eloquens ignorauit. Fateatur Augustinus. se in platonice legisse libris Iob. hoc euangeli-

sum In principio erat verbum etc. usque hac ipsam periculam. et verbum caro factum est. Sed dum hic venit/ calamitas stetit et in folio tantum tantum secreti mysterij istius/ ultra progredi ausus non est. Verbum inquit caro factum est. Dic absque ulla dubitationis scrupulo euangelista iob. insinuat christum esse deum. nec quocumque apertum dici potest. deus inquit erat verbum. et verbum caro factum est. Si quis nondum illustratus est et quomodo deus caro factus sit. non videt. non concipit. non iudicat. non intelligit. profertur scientias omnes humanas adinuertas et de mysterio huius natiuitatis quod verbum caro factum est interrogat. sed aut nullam aut dubiam aut erroneam presentant responsionem. Non video inquit grammatice qua ratione aut nomine impositione eternum/ habere incipiat durationis initium. immensum mensuram. impassibilis passionem. omnipotens et immortalis impotentie mortalitatisque defectum. Si enim eternus est non habet initium. si autem initio careat/ eternum appellari meis ex regulis prohibet. Insuper rogata super hoc logica/ quomodo inquit hic terminum homo. qui species specialissima est/ de pluribus speciebus et plus quam specie differentibus verificari continget. vtrum de sorte et deo. Hoc predicabilia mea/ hoc predicamenta non habent. Porro qualis sit predicatio deus est homo/ nisi aut per se sit aut per accidens/ non intueor eam. Si per se dixeris. ergo vel necessariam vel simpliciter impossibilem profiteri necesse est. ipsa vero non esse necessariam constat. impossibilem ergo dicenda. Et si predicatorem hanc per accidens asserere malueris/ monstra quo pacto id fiet. cum neutrum extremorum in accidentium predicamento reponatur. Rhetorice persuasionebus suis astruit quod si mulier pepit/ corrupta est. si genuit/ a viro cognita est. Ceterum arithmetica/ vltra suam esse fateatur profectus acuitatem/ quod in deo partium computet numerum. quod due in eodem superposito nature integre numerentur. Superpet geometria/ quantitate maiorem corporis christi/ per alteram vteri virginalis clausi quantitate/ absque diuisione progredi. quoniam penetratorem possibilitatem non percipit. Musica nullos prius in terris angelicos cantum audiuerat. Nullas habet loco suarum personarum et calculationum/ nullas constellationum vires/ astronomia prepedit. Quid de naturali philosophia eloquar. et exprimitur meta nunquam ad hunc pergerat ut absque viri semine puer formaretur. Quid postremo de metaphysica quod deum nec partibile existere posse/ nec compositum nec genitum/ argumentis

y putat necessarijs conclusisse. **S**ed fatea-
 mur magis et fratres in xpo charissimi / hoc
 esse pter naturale inuestigatois modū qd
 agit. Neq; enī potentiā aut sapientiā adeo
 coartem⁹ / vt infra angustos nre pscrutatō
 nis līmites posita; arbitremur. Miraris
 hanc natiuitatē fieri potuisse. natiuitatis
 hui⁹ effectrice potentiā cōsidera. euolabit
 āmiratio. Miraris tantā dei erga homies
 beniuolentiā. attēde qz si paruus amoris
 ignicul⁹ / in torz tā ardua nos rapiat. quid
 de immēsi diuini amoris fornace existimā
 dū putas? Ingēs quippe amor magnū di
 lectionis op⁹ flagitabat / quale fuit illud p
 qd verbū caro factū est. nō inqm q̄ altera
 humane nature ps dicit. vt impi⁹ sensit a
 pollinaris. sed caro put totā integrāq; cō
 plectif humanitatē. Caro inqm factū. nō
 puerfioē diuinitatis in carnē s; assumptō
 ne carnis ad suppositū. et yniōne qdā inef
 fabili et insolita q̄ materiali tñ. primio est
 nō q̄ natura hūana ex diuino supposito fi
 at materialit. aut in eo sit subiectiue. sed qz
 ab eo et in eo est suppositiue. **A**uero nō
 iam q̄ram⁹ quō aut a q̄ sed ppter qd / verbū
 caro factū est. pfecto vt recōciliaretur caro
 Plane inqt Bern. de⁹ iā nos despiciere nō
 poterit. frater enīz caro nra est. natural⁹ q̄p
 pe vsus habet / vt caro silem sibi carnē dili
 gat. Iuxta illud Ecclī. Dis caro ad silez si
 bi iūget. Nec est illa iūctio. illa par. illa
 pcordia. illa societas. que p tpālē pacem fi
 gurata est in yniuerso orbe tūc habitantē.
 qm insup pphetauerat psal. dicens. Driet
 in dieb; ei⁹ iusticiāz abūdātia pacis. Inde
 est iocūdissimū illud et omni armonicarū
 modulationū suauitate prestā⁹ angelicū
 carnē. gloria in altissimis deo et in tra par
 hoib; bone volūtatis. Et heu q̄ nō bone
 volūtatis esse pūncimur / q̄ scismatib; yn
 dig; et yndiq; dissentōib; agitāmur. **V**er
 bū inqm caro factū est cur ita: q̄tin⁹ videli
 cet ad ipm / ois caro veiat vt videat ois ca
 ro / salutare dei. vt dicat qlibet glabūdavo
 ce cū ppha. Cor meū et caro mea exultaue
 rūt in deum viuū. Corruerat itaq; ois ca
 ro viam suā. Ben. vi. ppterea p carnē incor
 ruptā sanare decreuit. **N**ec alia veniēdi
 causa fuit fm attestatōes sanctorū q̄s omit
 to. q̄ peccatores saluos facere. Neq; enī cā
 incarnatōis fuit pfectio yniuersi. nō crea
 turaz in deū reductio. nō manu ductio ad
 capelcēdū trinitatis mysteriū. n̄ alie hmoi

cause / a quibusdā curiose forsan magis q̄
 pie aut fideliter assignate. s; vnica in carna
 tionis aut p̄cipua rō fuit carnis nre pur
 gatio. **G**lorificanda p̄sus dei caro q̄
 originalē ab omni carne sufficiēter diluit
 corruptōez. Virus hic amor. pietas exi
 mia. Erubescat iā hoīs caro peccatoz for
 dib; inq̄nari. p qua verbū caro factū ē. q̄n
 etiā benedicat ois caro nomini sancto ei⁹.
 Et quō benedicat. Utiq; pie sancteq; vis
 uendo et spurcissima carnaliū libidinū in
 quinamēta declinādo. Nō qui egerit / secu
 ra mente illā decantabit p̄phete vocē. caro
 mea req̄scit in spe. Felix spes. sed req̄es lō
 ge felicior. quā nec in futuro nec in p̄senti q̄
 dem adipiscit⁹ caro que in brutalē carnem
 degenerat p qua (adeo enī eam charam ha
 buit) verbū caro factū est. **P**enes me est
 q̄ multo plurima de hoc scōe natiuitatis
 mysterio dici possunt. imo discussioni vl
 tro sese offerūt et ingerūt. quib; p̄tergressis
 (nec enī aut potestas aut volūtas est oia p
 sequi) ad terriā xpi in cordib; nris spūales
 natiuitatē me trāsfero Et quēadmodū p̄i
 ma natiuitas est a nobis colenda et deside
 randa. qz ex eius visione beati erim⁹ cū an
 gelis. Et scōa est nobis celebrāda qz p illā
 visitati sum⁹ in terris. Sic tertia est a nob
 eligenda et pcurāda. qz ex illius fecūditate
 amici erimus et affines diuinitatis. Neq;
 enī aliud est dei filiū spūaliter gigni vel na
 sci in cordib; nris. q̄s eū tanq; spūalē amī
 cum adiutorē p̄tectorēq; et viuificatorē / in
 anima nra nouiter suscipe et inhabitatorē
 possidere. **E**t ne absōnū tibi forte videā
 tur q̄ deū nris in cordib; gigni dico / qua
 si illius matres existamus / audi ipm qui
 Math. xij. ait. Quicūq; fecerit voluntatē
 patris mei q̄ in celis est / ipse meus frater et
 soror et mater est. Totiens nāq; aīa velut
 mater in se deū p̄turit. quotiēs p mādatorū
 rum suoz obseruatōez / ad grāz eius redit
Optāda p̄fecto et totis desiderioz nisi
 bus affectāda talis natiuitatis. Siquidē
 et a carnali et scōa natiuitate / spūalē hāc se
 creueris. spūalis eligibilior etiā marie fuit
 q̄ carnalis. **V**erū qd faciem⁹ cū nar⁹ no
 bis fuerit et habitauerit in nobis. Non ex
 pellem⁹ quidē sed sedulū eidē exhibebim⁹
 officiū. q̄si ad nos putem⁹ p̄rem de puero
 hoc dicere qd de puero moyse filia pharao
 nis dixisse legit Exo. ij. Accipe puerū istū
 et nutri mibi Ego dabo tibi mercedē tuā.

Sermo factus dominicā

et quā mercedē sane vitā eternā. ¶ Itaq̃
puul' iste vt alioꝝ vsus req̃rit/septē tracte
tur obsequijs. Ad hoꝝ vero q̃dlibet septē
obsequoꝝ debita p̃gruitate p̃itādū. tonides
assumēde sunt nutrices et virginitate et di
ligētia et sagacitate p̃cellētes. Primo iuol
uend' ē. scdo reclinād'. tertio custodiēdus
quarto leuād'. q̃nto balneād'. sexto pasce
dus. et deinde alio portād' vel baiulādus.
Puritas. charitas. tanq̃llitas. deuotio. pie
tas. miscōia. obedientia. ¶ Inuoluit pri
mo puerū ih̃m p̃anis mūdus/ et feruido la
crimarū luxuriō lotis/ ip̃a puritas. q̃ ex p̃tri
tione p̃fessioneq̃ gignit iusticiā. Quippe
notū est puerū hūc sordidis in p̃anis q̃elce
re nō posse iuxta illud In maluolā aiām
et. Quāob̃re dicit cū psal. Lauabo p̃ sin
gulas noctes lectū meū et. De vero lacri
me dū p̃ cineres peccatoꝝ et p̃ austex ama
re recordatōis saccū colare sunt. efficacissī
mū ad mūdificatōez mētis luxuriū efficiūt
Dehinc ad puerū in cunabulis reclinā
dū offert se nutrix scda q̃ charitatis nomē
habet ad quā spectat illa primo canticoꝝ
vox Fascicul' mirre dilect' meus mibi in
ter ybera mea amozabit. ¶ Reclinari por
ro ad custodiā pueri necessaria ē nutrix ter
tia que trāquillitatis vocabulo dicit a ma
lorū negotioꝝ fragore et a lituiꝝ strepitibꝝ
hūc sedule puerū custodit. et dū alijs vehe
mentioꝝ terrenarū curaz clamor insonue
rit illud abner. i. Regū. xxvi. forniciter excla
mat quis es tu q̃ clamas et inq̃etas regem.
Suos insup seruulos q̃s sensuū noie ap
pellamus/ iterū et iterū monere nō cessat vt
ab omni nociuoꝝ in cursu pueri hui' lectu
lum custodiant. negligētibꝝ aut minārī in
crepatōe atrociter impropat dicēs illō q̃d
ibidē in dauid p̃sona subdit. Uiuir dñs fi
liū mortis estis vos q̃ non custoditis dñm
ṽrm regē xpm dñi. ¶ Subinde post doꝝ
mitionē leuādus est puer. Hoc obsequiū
p̃stabit quarta nutrix sancta meditatio. q̃
totiēs puerū hūc excitat/ quoniēs horolo
gium amoris suo pondere ceciderit atq̃
pullauerit dicitq̃ exurge q̃re dormis dñe
exurge et ne repellas in sinē. Xpm vero exci
tatum euoluit/ et p̃anos explicat quibꝝ ille
induit qui est amict' lumine sicut vestimē
to. P̃ani aut̃ isti quid aliud sunt/ q̃s sue di
uinitatis suorūq̃ secretōꝝ arcana myste
ria. que euoluitur dū pia fide p̃siderant in
star psal. diceñ. Reuēla oculos et. ¶ Post

modū pueri hui' balneus p̃parat q̃nta nut
rix scz pietas/ hec intūēs sanctā meditatio
nē q̃ puerū excitauit/ q̃ excitatū explicauit
q̃ explicatū suauiter allocuta. currit p̃pe ad
fontē p̃punctōis i imo p̃ij cordis sitū. Alia
inq̃t mea liq̃ facta ē vt dilect' me' locut' est
mibi. Et iterū factū ē cor meū tāq̃ cera li
quescēs in medio ventris mei. Hac exaq̃/
suauissimū efficit p̃uero ih̃u balneū. qz nō
p̃ cineres peccatoꝝ vt in p̃tridē trāsit. sed
de ip̃o p̃punctōis fonte pura nitēs impm̃
itaq̃ haurit. Ampli' sexto necesse ē vt pu
er taliter lot' pascat. Opus h̃ a miscōia q̃
viscerosissima nutrix ē adimplet. dū mem
bra ei' reficit/ p̃sertim pane sp̃ualis doctrine
q̃d est verbū dei. eūdē insup dulciū sermo
nū lacte ab yberibꝝ māfuetudis eliq̃to pos
tat. cui puer aridēs Esuriui inq̃t et dedisti
mibi māducare. et rursus. fau' distillās la
bia tua mel et lac sub lingua tua. ¶ Postre
mo puer n̄r ih̃s baiulād' siue gestād' est in
tra illud apli. glorificate et portate deus in
corde ṽro. Hoc ip̃m p̃stabit obsequiū septi
ma nutrix videlicet obedientia imitaturq̃
Hoem̃ exēplū de q̃ Ruib. iij. scriptū ē. q̃
susceptū puerū posuit in sinu suo. et nutri
cis ac gerule fungebatur officio. Et h̃n dicit
posuit in sinu suo. neq̃ enī retro aut p̃ cor
ih̃s q̃si sarcina gūis ih̃s suis i p̃ceptis ferē
d' ē. s; i āteriori sinu/ et ad cor int' bone opa
tionis brachia amorose stringēd' ē. Inde
est illa ipsi' postulatio i cāticis cāticoꝝ. vi.
pone me vt signaculū sup cor tuū. et sic sig
culū sup brachiū dextez. Atq̃ sūmo p̃e sū
maq̃ sollicitudie et studio/ nutrix h̃ obediē
tia/ p̃cauere debz/ ne i via mādatoꝝ dei ofi
fendat ad lapidē iobediētie pedē iuū. alio
q̃n p̃uero casus imineret. et i nob' tali crimi
nis allisiōe/ sp̃ualit' moreret. Audistis ma
gistriz frēs i xpo charissimi qlit' puez ih̃m
in nob' p̃ dei grāz sp̃ualit' hodie natū et iha
bitatē/ iuoluerē d; puritas. iuolūtū reclia
re caritas. recliatuz custodire trāq̃llitas. de
hinc meditatio ip̃m excitat. pietas lauat.
miscōia cibatur obediētia gestatur. q̃bꝝ istz que
admodū p̃missuz ē solert' diligēterq̃ exhibi
bit. p̃ficiat i habitaclo cordis n̄ri puer ih̃s/
tā etate q̃s sapiētia/ corā deo et hoibꝝ. donec
crescat ad mēsurā verbi p̃fecti. Ubi tūc ha
bitabit in nobis nō p̃ fidē tantūmō et gras
tiā. vt ptz in p̃nti vita. s; p̃ gliaz p̃sumataz.
quā nobis p̃itare dignet' verbū hodie caro
factū. dñs noster ih̃s xps Amen.

7 **Sermo factus per eandem dominicam in. lxx. d. ccc. lxx. viij. crastino vincenij.**

Misit illos in vineam suam. Dat. xx. Re. d. p. ac mgr. i. missus ego ad vos quoniam venustissima haec parisiensis universitatis vinea. bonis artibus excolitis. quam tu de optime de egypto transtulisti. quae extendit palmires suos a mari usque ad mare etc. Dissus inquam vinum predicti catolis exprimere ubi illud hauriam vni elicia vix habeo. Ita enim hodie perclarus ille in primis et absque dubitatione doctissimus viticola non proceptor me a puero et doctor. cum reverentissimam auctoritatem rememoradus. Ipse mihi. Ille inquam thematis non verba. quasi totidem pres grauidos diuine scripture racemos. pro studio torcular tanta virtute quae possit et vinum ad monitionis proferendum. tanta acriter nec minus abundanter expressit. ut nil mihi propter folliculos inanes. propter acinos et nescio quos vini iopes reliquias dimissus videat. Introduce tamen atque missus nec retro pedem vertere. nec impetibus non obsequium possis. Propterea cum Iesu syrach sui libri ca. xxx. quasi qui colligit acinos pro vindemiatores. et ipse spauit. Ego itaque tamen vindemiatoris inherens. granam vel quam neglexit vel sciens proterit. vel liberaliter dedit. recolligam. et vinum vni tantam efficaciam quam runde. et indigestum eliciens. in vasa aurium vranum meliori vti quam imbui digna. transtundam. illa pro exorata et in auxilium accersita. que absque scissura virgialium terre. vite veram parturient. ad quam recurrerent. dicis. Ave maria. **W**isit etc. Parabolica domini vinea. ecclesiam figurat. nemo hesitat. qui aut hodiernum legit euangelium. aut matutino sermone praesens fuit. Ulex expositio haec non adeo aut auara aut solitaria est. ut aliam praesens excludat. Quae plures neque vineas mysticas. scriptura loquitur. quibus omissis ad praesens tamen duas introibo. Vineam scilicet mentis humane. de qua Lan. viij. Vineam mea coram me est. Vineam insuper sacre sapientiae. de qua ad Ieremiam. xxxiij. Ego quasi vitis fructificauit. **I**stas igitur vineas praesens. quae neutra sine altera excoli feliciter possit. Quod ne quis false dictum arbitretur. audiat. absque sapientia. aie vite destrui. Transtulisti inquam sapientiam pro vineam viri stulti. id est. sapientiam careris. Credis forte quod pulchram reppererit. Audi quod sequitur. Et ecce totum inquam replerunt virtute et vepres. scilicet et maceria lapideum destructa erat. puer. xxxiij. In vitica datur intelligi mentis adustio quae voluptas ingerit. In spinis punctuosa. lacerosa

ulcerosa. et dolorosa mentis punctio. quam cupiditas perurit. in destructis plagis. in destructa maceria. ruinosam mentis clausio quae ociositas operatur. Sapias pro non nisi in bona et bene instituta aia repire posse. aperte monstrat illud Sapientia. i. In malivolam aiaz non intrat. sapientia. nec. h. i. cor. pec. subdito. Sic autem agentibus dedit sapientiam. **Ecclesiasticus. iij.** **W**ac igitur vineam duplicem nunc in trogressus. excolendam esse suadebo. praesens colla tuncula sub tribus persuasijs omnibus absolutis. Est siquidem genus praesens dicendi. vehementer atque citati. quod quasi aliquibus verborum stimulis mentes penetrat. et vni eas facul accedit ad virtutem. Praesens ofo persuasiva erit. de vinea spuali non mentis ut ad eam praesens mane surgam. **S**ecunda erit de eadem ut eam ipaz debite excolam. **T**ertia erit de vinea sapientiae ut eam diligam. **A**uditores autem vos beniuolos hinc praesens cor. et haec vna humanitate et clementia ipetras tu speras incipio. **A**destote optimi adolescenteres. et summi praesens familias iustione credulauribus attendite. Ite vos in vineam. Ite. currite. rumpite moras oes. Quia ut naso ait. **L**abit occulte fallitque volubilis eras et nibil est animis veloci. **T**ragice quae seneca. **P**roperat cursu vita citato volucrisque die. **R**ora praesens pitis voluit anni. **A**ccelerad idcirco cursus est. neque inuid proger ille. e a quodam vulgari poeta describit. **Q**ui si mane vocem obaudiat. si citet adhuc iterata voce sonora nare vigil steruit. tadem clamore coactus. ore tamen lento lingua mouet. et mihi quod vis inquit surge veni. de miser enim ego surgo. vade sequere. nec enim sequitur. quod decipis et tu non vides. dudum venisses si mihi vestes quare nec inuenio. quos demum sustulit illas. surge cito. domine sum praesens. nec est tamen imo vel caput huc illuc vertit. vel brachia scalpit. vel membra illogum distendit. sic sibi quod daz vndeliberat morulas quare. sp venit ore. non pede. Sic veniens nunquam venit. **H**ec ille. **Q**uam multorum haec mos est qui non temporalis sed eterni domini vocatores somniantes audiunt. a cubilibus peccatorum sordidissimis anelli neque untes. **V**erum aliter est agendum. quam magnus opus est. tempus vero brevissimum. **D**emini si se siquidem debetis et a dominica parabola didicisse. vni tantummodo diei spacium non amplius ad laborem datum esse. tam velociter. tam breuis. tamque caduca est mortalium vita. **Q**uodam modum itaque dies ab algida aurore ichoas paulatim per horas et momenta ad interitum meridiei feruore. et abinde in gelidam noctem progreditur. **N**on aliter homo ab infanzia incipiens

Sermo factus dominica

gradati p puericiã p adolescẽtiãq̃ iuuetu/
tẽ q̃si p totidẽ horas/ ad viuudu z nubile
virilitat̃ robur puehit. subinde i senectã z
decrepitudine. in tenebrosã deniq̃ noctis
mortẽ/sensim ac sine strepitu relapsur̃. q̃
vita breuis q̃ tota fugacissimo diei vnus
cursu mẽsurat̃. Flũera mẽses años atq̃ lu/
stra nil aliud q̃ exigua diei vni momenta
sũt. Adde q̃ aliaz rerũ pditioni vtẽũq̃ suc
currũt/tpis iacura irrepabilis ẽ. Qd̃ nota
uit vulgati vsus gũis snia. Quisq̃ p̃t re/
b succurrere. nemo dieb. Inde ẽ lyricũ il/
lud Oracij ad posthumũ. Eheu fugatos
posthumelabiũt ani. ¶ Quãobrem̃ p̃clarissi
mi adolescẽtes/vnanimes dicite z i op̃ de
ducite illud Lan. vii. Hanc surgam̃ ad
vineas. piculosa q̃ppe ẽ mora. ridiculosa ẽ
curuatura. fructuosa excultura. iõ mane se
mina semẽ tuũ Eccl̃i. xxy. Jõ surgam̃. sur
rexim̃ z erecti sum̃ i ip̃o ad vineas. Plãta
bũt vineas z bibet̃ vinũ eoz̃ Amos. ix. nõ
expectet̃ tertia. nõ meridies aut ipsi ad ex
tremũ sol occasus. s̃ mane fiat. Dedecorũ
est istar mortuoz̃ pstratos humi iacere. et
vt p̃si indignas aut. curuas i tris h̃fẽ aias
Jõ surgam̃. p̃misse sũt singulis single vi
nee. q̃ neglecte pcti vir̃ pariũt. exculte vero
fructificat̃ i vinũ felicitat̃ eterne. Ideo ad
has surgam̃ vineas. ¶ Sed dicet forsitan
aut pigrior aut somnolentior aliq̃s. cur ma
ne z nõ poñ vespe. Accedẽtes itaq̃ nouis
simi pponemur primis. z mercedis tãtũdẽ
iuxta sniaz parabolẽ hodiernẽ/sum̃ acce/
pturi. Incassuz̃ igit̃ tota die sudãtes/nra
attererem̃ corpuscula. z est̃ p̃odusq̃ diei
intolerabiles g̃ris subirem̃. Ludẽdũ po
tius ẽ z adolescẽtie iuuetutisq̃ affectibz̃ g̃/
tissimis z placidissimis idulgẽdũ ipi natu
re. senectuti qũ qdẽ aliud agere fas nõ erit
vinee cult̃ reliquaẽ. ¶ Fallacissimas spes
o expectatões vanissimas. q̃t pemeit̃ ado
lescẽtes. q̃t ad celũ euolaturus iuuenes/in
eterne dãnatois p̃ceps rucere coegerũt. Hõ
vos moueat̃ inertũ suoz̃ voces. qm̃ q̃ ma
ne dedit. nec meridiẽ. nec ipaz̃ qdẽ tertiam
spopõdit. s̃yt sapiẽter sapiẽs affirmat oia
in futurũ snã icerta Eccl̃i. ix. ¶ Quãmulti
plixos vite años aut sõniãtes aut p̃mittẽ/
tes/vno die vna hora vnoq̃ momẽto mi/
serabilĩt obierũt. q̃t int̃ has vane spei vo
ces occubuerũt. videre stupor ẽ. Propterea
filio suo p̃cipiebat dñs vinee Mat. xxi. Fi
li vade opari i vineã meã. Dicere mihi vi

sus ẽ. p̃r sũ tu fili. obtpandũ vadẽdũ ẽ ho
die. ñ p̃crastinãdũ ẽ. opari ñ obtorpscẽdũ
ẽ. in vinea fructificãdũ ẽ. ¶ S̃z assurgit h
ĩproba z temeraria spes/tacito murmure
secũ ifusurrãs. nõ hodie s̃z cras erit hodiẽr
ñ dies vt besterñ. sit i voluptate. sit i iocis
sit i delectatõẽ. cras ab his resipiscã. cras vi
nee cultũ opaz̃ adhibebo. an audis̃ corni
nã vocẽ. an ifidã fiduciã aiadũtiris. audite
poti illõ nõ tã creditũ q̃ exptũ nasõnis v
bũ. Qui ñ ẽ hodie/cras miñ ap̃t̃ erit. q̃us
q̃ cras z nũq̃ hodie. fiãt q̃so oia ista cras/
vnũ hodie aut vnũ mãẽ i q̃ vineã tuã opa
ris. ¶ Nec frustra p̃p̃herã dixisse putes. bo
nũ ẽ viro cũ portauerit ingũ dñi ab adole/
scẽtia sua Tren. iij. Jugũ libez̃ ac regiũ. z
nisi xpm̃ mẽdacẽ putes/suaue atz̃ leue. gra
uat fortassis cũ icipit. mox vt tuleris i oble
ctatõẽz̃ veiet. Jõ bũ p̃cipit rhetor ille Tul
li. Optia forma viuẽdi eligẽda ẽ. q̃ iocũ/
dã reddet̃ p̃suetudo. et naso. Qd̃ male fers
assuesce. feres. Jugũ leue ẽ si p̃sent̃ pabu/
lũz̃ p̃miũ. z facill̃ labor quẽ amor opaf̃ mol
lib̃. eroz̃ eneruatis ac nõ amãtibz̃ nihil ñ
difficile ẽ. Porro seneca i se exptũ eẽ ait q̃
facillie tenera p̃ciliãt̃ igenia ad recti amo
rẽz̃ leuit. i. ñ multũ corruptis inijcit manũ
veritas. Ferocissimarũ ei beluaz̃ catulos
edomam̃. z teneras plãtas circũflectim̃
vt libet. senectã expecta solãq̃ tpis moraz̃
frustra h̃ agere conaber̃. Nec alia rõ ẽ/cur
pueros suos p̃festi parentes aut schol̃ aut
aliaz̃ rez̃ opificibz̃ tradũt/nisi q̃ gradior
eras miñ his apta ẽ. q̃nto sat̃ bone mẽti
ac fertili ab icũte etate vacãdũ ẽ/q̃ arte alia
venustior nulla ẽ. nulla insignior. nullaq̃
sciri difficultior. cũ eõ mala m̃es/p se z sine
m̃gr̃is (vt seneca ait) addiscat̃. ¶ Quãpro
pter o igeni adolescẽtes dũ vinea ṽra ẽ in
star cere flexibil. dũq̃ yicioz̃ frutices i eaz̃
nõdũ alte radices egerũt. eã excolite. ad eaz̃
vigilate. Facillie siq̃dez̃ violabil ẽ/ aut ab
estuãti z igneo vapore libidis. seu a gelida
bruma ṽla turbido z exurẽti ṽro abitõis
aut alia peste hmõi. q̃ z silia incõmoda/ si
vineã tenerã vob̃ ñ obstãtibz̃ inuaserit/d̃ ea
actũ ẽ z perijt. Eliq̃te igit̃ ex ea p̃mũ ac pu
rũ vinũ nec sordidis criminũ fecibz̃ mirtũz̃
ṽris i vas recõdite. qm̃ flacci p̃bũ ẽ qd̃ au
gu. placuit q̃ semel ibuta recẽs suabit odo
rẽ. resta diu. ait ei Sen. ij. eplaz̃. i. q̃ i etate
sil̃ i vino/primũ optimũ ẽ. Ideo Virgili
Optima queq̃ dies miseris mortalibz̃ eui

A

B

Prima fugit. subeunt morbi tristisq; senectus. Primum insup vinu gustissimu e et deo acceptissimu. Ab h iudei primicias vinde mie/offerre iubebat sacerdotib; s detestanda illoz ignavia q primicias etatis z vide miaru suaz spualiu/mundo largiter effluunt feces sue senectutis. deo dare dedicareq; pponetes. Qui cauere debet ne audire mereat illud xpi. No biba amodo de genimi ne vitis hul. **M**at. xxvi. Qm vitis senex q ab initio no excultra e puerit i labruscaz arida nodosa z ecosa. cui liq; acerbissim est. Nimiru si delicat vini spual/potator xps talismoi vitis germē aspnet. Nimiruz etiā si hos senes de miseris suis qb euelli sepe frustra conat hora diei nouissima i gemiscetes nequaqs audiuit sum pffamilias q cu hacten sp mittete vocatq; habuerit pteptui. **H**es erat mea generosoq; adolescentu exēpla. vt platonis. cathonis. tiri alexadri. alcibradi. sanctissimoz pterea vt samuelis. dauid. iobis. nicolai. ac similiu/ qz inges mltitudo e. ad vraz reuocare memoriam. s; verit suz ne poti obruerē aut fastidire reru multitudie. Satis e dicitu/mo agatis vt illoz sitis i numero q vinea dñi. i. aiam suā primo mane iuuentus excoluerit de qb bodierue parabole initio dz q erit dñs primo mane pducere oparios z misit illos i vinea suā qd fuit thema passumptu vbi pformit ad pdicta/ primo mittete nob pponit psūmata iaz actio sedulitate expris mes imitāda cū dicit. misit de pterito Hier. xliiij. Misit ad vos oēs suos meos. prophetas de nocte surgēs. Ecce diligētia q imitāda e nā Hier. xxiiij. dicit q no mittebant pphete z pcurrebant. Ergo a maiora nos q mittimur/habem pcurrere. Et sic i missis subiūgū firmata opatio. ociositate reprimēs fugiēdam ibi scz oparios Eccl. xxxij. Vitte illu i ope ne vacet Vultā ei maliciā docuit ociositas. Et ideo sp aliqd boni facito ne te diabol inueniat ociosuz In vinea cōprehēdit gta fructificatio sterilitate perimēs rescidēda. in vineam scz Ezech. xvij. Facta e vinea z fructificauit i palmites z emisit ppagines. Et Lanti. ij. Fructu suu dabit vinea. De trib; simul illud iā pallegatū reputat. fili vade q ad primu/opari q ad scdm/in vinea meam q ad tertium. Nec de prima oratione.

Sequitur secūda oratio qualiter vineam nostram excolere debeamus.

Totis accingimī virib; insignes viticole. sumite sarculos. ligones ad aptate. orz e sol. exeat hō ad op. s. et ad o. l. vsq; ad v. Pudeat fuos stertere. pudeat iacere. cū iā claz mane fenestras intrat vt apd Persiu est. Lūq; vigil ille ventur pffamilias pridē exierit q tremendis vocib; itonatis acclamat. Quid h stat; tota die ociosi. ite z vos i vinea meaz que est mes vra. pcepit incūctāter Ite i vinea meam ipaz excolite. Ite non qdē gressib; corporis. s; pñs affectib; neq; ei maria nobis trāsfretāda sūt/ aut deserte solitudies adēu de/s; qd psentissimu e ad nos. Ite z persio obediētes non vos qsiueritis extra. **H**z itaq; vrm qlib; vitē intra se sui corpis inclusu. simile illi quā somniās ille incarcera t pincerna pharaōis se vidisse refert Ben. xl. Videbā inqt vitē corā me. i q erat tres ppagines. Dyltice vitis h/aia nra e. Et ppagines. tres sūt ipsi vres. s. vis rōnalis. vis pcupiscibil. z vis irascibil. Bemia sūt cogitatōes. Flores affectōes. vne sūt opationes q dñ pdeūt/ qsi i vinu exprimūtur. Nec aut vitis si neglecta nec cultu pntuz assidue exercitata sūt (vt fieri solet) puerit i labrusca. seu vinea siluestrem. qlis erat illa helizei famulo repta. iij. reg. iij. Hāc conuersionē pessimā qui interrogatōe culpate d. Hier. ij. Ego inqt plātaui vineaz electā. quō ergo puerfa e i prauā vinea aliena et Isa. v. Expectaui vt faceret vnas z fecit labruscas. **E**t qm qlis arbor e/tales ei eē fruct; necesse e. **M**at. vij. Istaz tā diuersaz z aduersaz vineaz/disparia vina sūt. ābo tñ mixta. Primum e dulce suauē z odoriferū. reliquū saluz putre z fetulētū. Primum pollicet aia scā dilecto suo. Dabo inqt tibi poculū ex vino pdito Can. viij. Jō cōdito qz varijs pfecto pntib; tāq; ex mltis aromatib; z pigmētis. Scōz vinu. i. de q psal. ait plenū mirto. i. mltiplici pccō. cui fex h e exinanita: d q bi. o. p. tre. z deu. xxxij. Fel draconū vinū eoz. **V**idēt qmiferā da trāformatō z qnto cū discrimie nfe mēris vinea aut ierti torpore aut pcrastiatōe puerfa/debito cultu exerceri ptenit. Ecce nūc tps putatōis ac spual exercitiū aduēta septuagesima scz q in septemplici denario dierū/ qsi septē horis claudit. vbi quisq; opari renuerit/ diuini expers erit denarij/ nec cū xpo hora nouissima resurget ad vitā Laborem; igit z nō labat nec pdige spary

Sermo factus dominica

gatur ipus. Res (vt Seneca ait) p̄ciosissi-
ma. nō pdam vineā p̄ qua irrigāda noster
olim dñs ē crucifixus. 7 nō sit v̄lis nobis
aīa n̄ra que tā chāra illi fuit. Neq̄ enī do-
mū neq̄ vestē neq̄ supellectilē malas ha-
bere volum⁹ nō malā s̄lt̄ habeam⁹ mentē
sit precor charior nobis aīa n̄ra q̄s tunica.
Un̄ p̄sus monet sapiens. Miserere in q̄t
aīe tue placēs deo Eccl̄. iij. Et quō illi⁹ mi-
sereris quā perimis: quō illā amas quā se-
tib⁹ peccatorū durissimis cruetari 7 dēsissi-
mis suffocari pmittis: Ad misericordiam tū si-
yllaten⁹ Aetere pōt miseria illi⁹. abūde mi-
serādū erat. cū nulla sit maior nulla deteri-
or q̄s q̄ ex peccato orit calamitas. ¶ Que-
so te dñi districtissim⁹ laborū n̄rorū exactor
hora diei nouissima. qd egeris p̄contabif
qd dices. quā p̄teres respōsiuclā: nō erit
mēdacioz loc⁹. tremēs pudoreq̄ suffusus
et attonit⁹ respōdebis illud Lan. i. Vineā
meaz nō custodini. Delicati vere 7 inertis
serui respōsio hec ē. quā nō lēto pede subse-
quet crudelissima dānatio. ¶ Assurge igif
et opam da vt aīe tue vitis radicez p̄ pfun-
dā humilitatē. Suffumigez p̄ doctrine su-
sceptōez. fodiaz p̄ cordis p̄ritōez. irrigez p̄
lachrymaz effusionē. exturpez p̄ purā con-
fessionē. Et tandē purez p̄ plenā satisfactō-
nē. Sit i ea torcular discipliate p̄uersatio-
nis. qd virtuose deuorōis vinū exprimat.
Sit turris aut specta alte p̄replatōis. 7 di-
ligēs mādatorū obfuiatio tanq̄ sepes atq̄
maceria ferreū habeto ligonē fortitudinis
acutū sarculū p̄pantie. 7 vinū fraternē dile-
ctionis sint capaces rōne tue in memoria
nec effluētes aut rimose p̄ p̄ceptoris obli-
gatōez. Deniq̄ s̄ ostēratōez sint obserata
atq̄ clausa cordis tui cellaria. Dum vero
mortalitatis tue ac fragilitatis memor ter-
re diu recurru⁹ in hēseris. subzige te interim
ether altum intuere. lassas q̄z vires refoue
Sub diuo 7 i cāpestris virtutū sit habi-
tatio tua. 7 i grāte tumultuātisq̄ v̄bis/cu-
riosissima ocia 7 eneruatas rabidasq̄ deli-
cias. dolos/inuidiaz/fraudes/ex aīo tuo
dimoue 7 detestās fuge. Arceant a portis
ac introitib⁹ vinee tue insidiātū demoliē-
tiūq̄ ferarū cursatōes. p̄ portā oculoꝝ
tuoz. caue ne introeat elat⁹ supbie ceruus
nō onager iugi dñiq̄ impatiēs. non crici⁹
malaz cupiditatū aculeis resp̄sus. obru-
dat auriū ianua ne vulpecule adulationū
fallaces ac subdole obzēpāt. nō pateat per

gust⁹ apturā voracib⁹ lupis ingressus. nec
ebriosis licib⁹ vini auidissimis. claudat li-
guevolubil cardo ipis canib⁹ detractorib⁹
clamosis atq̄ mordacib⁹. Sup oīa obfuec-
ianua tacit⁹ 7 mille seris milleḡ vectib⁹ ob-
feret. alioq̄n libidiose imūde lutose ac for-
dide sues/olidi birci. apzi truces/ oīa sub-
ueterēt 7 culcarēt 7 sol afflatib⁹ exurerent:
Clama forti spū p̄ tubā orōnis s̄ aues ce-
li q̄ sūt demōes Mat. xij. Eisdē p̄ signuz
crucas vinee afficū/vehementer exteras.
Decagene i vineā tuā incidat illd̄. p̄bere
dictū ext. e. a. de silua 7 s. f. d. e. Iridē illud.
Diripuerūt e. o. t. v. zc. Haboib⁹ mori ma-
luit q̄s vineā suaz/ p̄cio magno regi achab
venūdaret. ptz. iij. reg. xxi. Et quō tu vineā
mētis tue bis hostib⁹ ḡris offeres: q̄ nō vt
vineā naborū caulib⁹ p̄plātāda erit. sed la-
pis tribul saluicisq̄ peccatorū acutissimis
7 miseras aīas discerpētib⁹/erit resp̄genda
Magna p̄sus eēt insania. ¶ Curādū est
p̄terea vt 7 p̄noiate vitis p̄pagies/trib⁹ pal-
fulciāt. Vis rōnal pala fidei. vis p̄cupisci-
bills palo spei. vis irascibilis palo charita-
tis. Nā h̄ neglecto/vitis p̄pria 7 viriū iops
bumi p̄sternit. 7 i aliū surgere neq̄es ex hu-
mido telluris actu viciosa s̄bit p̄tredi-
nē. Hic nascūt aranee/ supuacue curiosita-
tis. hic spurcide limaces crudelitatis. hinc
voraq̄ cupiditatis eruca. deuorōis medul-
lā 7 gr̄e rozē penit⁹ exiccātes. afferētes i sup-
secū illā maledictōez Abacuch. iij. scriptā.
nō erit germē i vineis. Abil itaq̄ alrū nil
magnificū nil celeste cogitare p̄nt q̄ fidei
spei 7 caritatis artis vīcul. 7 firmis retina-
cul nō iherēt. s̄ frenis toto pōdere incūbē-
tes ad oīa vicia p̄clini dilabūf. Hoc ē qd i
bestias hoīes vertit. 7 rōis obtūditi acie ita
vt hō tor⁹ brutal effect⁹. s̄ape nō possit cele-
stia s̄z i oē nefas atq̄ facin⁹ ipellit. Nā vbi p̄-
iecta fide regit i grātia vbi despātō spei locū
tenet vbi cupiditati cedit caritas cupidi-
tas i stimulat. i grātia excecatur. 7 despātō p̄ci-
pitar. ¶ Tōge alit i signis ille vinee cultoz
paul⁹ Scio iqt̄ cui credidi 7 cert⁹ sū qz po-
tēs ē depositū meū fuare i illū diē iust⁹ iu-
dex. ecce ligaturā ei⁹ cū fide 7 spe. ij. ad tim-
i. Et ad Ro. viij. Cert⁹ sū ei qz neq̄ mors
neq̄ vita neq̄ āgeli zc. 7 seq̄t neq̄ creatura
alia nos sepabit a caritate di. ecce tenacissi-
mū caritatis āplexū. Hūc imitemur s̄ sumo
p̄rifa. aīo p̄mpto p̄eam⁹. valeat apud nos
iātūdē dei iustio. q̄ntū apd̄ improbos ne

E

f

quissimaz cupiditatū pnt imperia. Nā si
eos mittit auaricia/ilico pgrt. si ambitio.
dicūt/eccē assumus. si luxuria psto. si gula/
nō differūt. si inuidia detractio ira/i audī/
tu solo auris obedūt. z fidelis xpian⁹ deū
mittentē z vocatē nō audiet. dissimulabit
obfurdescet. z excitari non poterit. Absit.

Nihil ē qd cupiditas suos pati suos nō
faciat. famē. sitī. frigora. seuiā celi. aerisq;
intēperie. ignominias. pbria. cōtumelias.
durissima deniq; fuitute humeros pmit.
sarcinas auget. i ferrū. i ignes. i picula oia
neqter impellūt. Et tū apd cupidos h pa/
ti/lud⁹ ē. vt gloriūculā aliquā. aut fedā de/
lectatiūculā adipiscāt. siue vt aliqnto opu
lētiores fiāt. imo certe vt egētiores. vt iglo
riū z cruciādi ppetuo remaneāt. Cur chari
tas id ipm efficere nō poterit qd tā leuiter
pōt cupiditas. Id qd mūd⁹ cur de⁹ nō po
terit. **T**erte bona tmō z integra assit
volūtas. Opes iuuenis pstanter qdē z pse
uerāter. ne honestū pncipiū infamis dede
rit finis. Et ne (vt Oracius ait) atrū. Desi
nat i piscē mulier formosa supne Opes fer
uēter senex. z instar pegrini/die i accurāe
leriori cursu currens opti bono tor⁹ isitat.
Donat aū oculos pmiū pollicētis. minā/
tis terror z oīmp qd humana mortalitas
torquet atq; cruciat/inanissima z vento si
millimayanitas. Nemo missionē suā sper
nat s; aiaduertat quēadmodū vor illa/gra
tiā notat pncipiā. **V**isit illos i vineā suam
Ubi nota bñ ad pdicta/sūmi pñssimilias
mirādā bonitatē. Nā salubrit nos dirigēs
misit. dñs misit me i bethel. iij. reg. ij. Be/
thel at habitaculū dei interpretat. Ecce salu
bris directio. Sūmi pñssimilias gratiaz
bonitatē. q singlariē ē eligēs illos. s. opari
os Elegit rex salomō oparios de oīmi isra
hel. iij. reg. v. Ecce singularis electio. Tertō
sūmi pñssimilias magnā curialitatē q gē
te ē alliciēs i vineā suā. Uocabit vir. s. cps
amicū suū. i. xpianū sube vineā suā. zach.
iij. Alia realis hoz triū pcordia/habet ad
Ro. viij. vbi apłs ait. qd psci. hos z pde. zē

Vinita igitur secun

da orōne tertiā subiungo q est de vinea sa
pientie vt eam diligamus.

Quisq; udest q celestē beatāq; vitā
in terra qrit/z mores pncipos cupit
mutare. sapie vineā petat z p tergū missis
terrenaz curaz. vt bibi/ eiusdē se cultui de

uoueat. **N**ulla oblectatō maior. sed nec
pnrior vlla exercitatō aut fructuosior. aut
viro generoso ac libero dignior eē pōt. nō
mun⁹ vllū pene grādī ab immobili deo hoī
b⁹ datū ē. qd i hac eos vineā inūtū z igres
suz pstat cui⁹ culturā pposuit sapiēs sedib⁹
z regnis. **S**acte id qdē. cū ipa met sacre sa
piētie vitis/oblatū sibi regnū pteperit vt
Judic. ix. **L**ocuta sūt ligna ad vitē im/
pera nobis. Querūdīt. Nūqd possuz dese
rere vinū meū. qd letificat deū z hoies. z i
ter ligna cetera p mouerī. **M**agnifica pñ
sus mīto. S; qd ē vinū h qd letificat deū
et hoies. Sane intelligētia spūal sacre scri
pture. q; scriptura cū p torcular vehemēt
studij pprimūt z pstrīgūt. vino multiplicis
intelligētie spūal exuberat. qd letificat deū
nā feruēs inde deuotō ozit. q inebriat⁹ de⁹
exhilarēscit z liberal⁹ efficit. adeo vt istar re
gis assueri/ ipi bēster q aie deuote typū ges
rit qd qd petierit ilico se daturus polliceat.
Bēster. iij. Letificat ho hoies ob doctrinā
salutiferāq; bibūt. obliuiscunt egēstas. sue
et pauprtatis vt notat puer. iij. Bibito enī
modeste h vino/ toti terris despectis/ i celū
rapiūt leticie. Alia cā ē. nā spūalis aie mor
bos atq; vulnera/vinū h doctrine sacre/ cur
rat. quō sanasse legit p vini supinfusionez
samaritanū hoies q descēdēs de bierlm in
hiericho incidit i latrones Luc. x. Hoc vi
nū ē syn cerū subtile ac tpanissimū. qd ipaz
dñi sabaorb/vineā/eccliaz. s. hacten⁹ aluit
et q potata ac nutrita/i tāti adeo robur vi
tēq; pcellā excreuit magnitudie. Hāc vine
am viri oli eccliaistici solā colebāt. hāc ama
bāt. i hac exercebāt S; heu qrit z qmura
ta rerū facies. q aduerso sidere. imo q puer
so scelere i dñi vfa sūt oia Que dudū sola
viris sūmis i honore erat. nūc ab hoīm in
fimis habet pteptui. z iam apd nōnullos
(q; magn⁹ ille e celo de⁹ male pdat) i fame
z dedecoz nomē ē. z florētē ei⁹ odorē quē/
admodū venenifera aīalia ferre nequeūt z
raros ei⁹ cultozes ridēt z i fabulosū suū ver
tūt iocū. Cur ita? Eo sc; q nudi ac iopes
eis videāt. nec ifames diuitias hñt/ malis
artib;/ fraude dolo rapiāq; p qstas. q isup
bñficijs carēt q taliū iportunitas. ne dicā
indignissima pueritas/surripit z extorqit
Hinc vinea ipa sapie raris colonis excolit
At ho crebrimis viticol mūdane ac dia
bolice sapie vites frēqntantē z obstrepūt. q
nū vinū grossū ē rude idigestū ac turbulētū

Bermo factus dominica

et optim^o illoz effectū opifex. de quibz. ij. **E**ldre. iij. habet q^o vinū seducit mētez z h^o per errorē. oia p talēta facit loq^o p psumptō nē. z nō meminerūt hoies cū biberint amicitia neqz fraternitatē. ob insatiabilē auaricie cupiditatē. sumere facit gladios litū suscitāt tumult^o discepcionū. turbat oculos rōnis blefa reddit ora p dolosum fictū qz mēdaciū. efferacissimasqz libidines gignit z nihil est qd spnere. qd audere. qd at tentare nō inbeat. inter hec currūt tps suū lucri spe turpissimū. **S**ed qd op^o ē tene ras. mordaci radere ferro auriculas vt Satyr^o ait. **H**ec antiq^o iam qrela ē z nō tam exaggerāda verbis/ qz ab omnipotēti deo fenerissime vlciēda. Idcirco ad vineā sapientie redeam^o q^o nil pulcri^o sol vidit. nil creauit natura venusti^o. nil qd ecclie rectoribz magis pgruat. vsqz adeo vt picipiat eis Petrus ap^ols q^o sint parati sp^o ad satisfacti onem omni poscēti eos rōez de ea q^o est in eis fide. i. Pe. iij. Illud infimis p silū est. prelatis aut^o necessariū ad salutē pceptum. Quāti sunt q^o facere illud sciant ex raritate theologoz. qz solos hoc scire ptingit/ ppē di pōt. **H**abet vero (vt vites cetere) vinea hec sua supflua. eā idcirco putare z expurgare necesse ē. Habet sarmēta falsitatū ac heresuz/ q^o falce veritatis rescidere pueit et iustis cremare incēdijs. Eiusmodi sarmēta mystice sunt illa q^o Paul^o naufragio liberat^o apud mitlenā insulā pgregauit/ z in ignē misit. ex q^o pcessit vipera que suā arripuit manū. sed in pirā illesus eā excus sit. p3 Act. vlti. **H**ec historia si ad tps pns referat^o inueniem^o vipera hāc esse illū piurū trāsfugā/ nō nisi in malo notissimū. cui^o nomen nō sit in ore hoim. q^o vt vipera solet ppiā nup in matrē. imo z in mīses ecclēsiā. vnitatē. pacē. ac ordinē suū seuire psumpsit. z q^o ex aridis erroz suoz sarmētis egressus pauli manibz inhefit. dū ad ei^o dicta improbo morzu pēdere. dūqz in ipsum sui erroris virus reijcere satagit dicēs. aut paulū male dixisse aut se bene. **S**3 o eq^olli merez arbiter ecce sarmēta merito recisa ac amputata. **C**ur ignis deest? **E**cce superflua vitis. cur cessant incēdia? **Q**uoniamqz vipera pauli manibz neqter pēdēs/ q^o usqz excussa nō decidis? **S**3 decides volēs aut nolēs nisi falloz in rogū picipitaberis tpaalem vel eternū. **I**bi te liquēs. nisi redeas ad vltiora pgregior. **I**ta obfuādūz ē circa

vineā hāc sapie. ne i eā iaciātur extrema et adulterina q^o rūdā sciaz semia/ iuxta dei pceptū Deu. xxiij. **V**inea inqt altero semie nō semiet. **V**itade qz sunt z explodēde aranee. q^o ipi minerue (quā sapie deam fingūt) ideo inuise ac odiose ferūt/ q^o i subtilis simoz sed fragiliū filoz p^orextione/ seipfas euiscerāt. **D**ebēt aut^o solida eē z fortia sapientie documēta. nec taz casse subtilitati qz plane veritati deseruētia. **H**ec ob aliud ē Latho magn^o expelli voluit ab vrbe carneade/ qz q^o sophistice subtilitati pl^o eq^o dedit^o veritatē aut obuoluere aut offuscare videret. **E**t talia quanqz opofa sint z diffcultatis plurimū habētia. nō ideo scrutari pueit in tāta tps egestate/ cū alie tot occu patōes se offerāt tractari digniores. **D**ul tā opaz dedit/ q^o Homeri iliada/ tā tenui i mēbrana z exigua lra scripsit/ vt in nucis pue nucleo totā includeret. **I**te callicrates dū in magnitudie ppria ex eboze formicas effigiat **H**ec min^o mirnichrides q^o qdrigā eburneā adeo puaz fabricauit/ vt a musce alis tegeret. z nauim quā apicula pin^o abso dderet. **E**sto hec admirāda sint. inutilia tū sūt. nec modesti hoiez ingenij detētura. **P**l^o eq^o dē. pdesse qz admirari studēdū ē. **E**t ista studere curet. q^o sapie vineā colendā/ susceperit. vt nec inutiliūz supua cuoz pscrutatioe frustra se torqat. nec i his acumē sui obtūdāt ingenij. **S**ūmope ad extremū relegāde sūt discursatōes z desideria mētis vaga. **I**mitād^o qz in hoc ē iudas q^o vt legif^o Beñ. xliij. **A**lligauit asinā suā ad vitē. **A**si na nra/ caro nra ē/ aut aialis appetit^o. hebes inersqz. **Q**ue asina/ ad sapie vitē colligat. p p^orupta. p inculta ve petrosa z aspamalaz cupidinū denia nō linquit euagarī. nec fessorē suū qui ē spūs nī/ q^o non licet inuehit aut impellit. **H**ac aut^o asella/ fortibz discipline vinculis astricta z domita/ liber spūs se intrat/ se spectat. z sue dignitatis p^ocius/ assurgit alacer. leues p^oreplatio nis alas aprat. z cādissimis bonoz affēctū plumis induit. aera p^oteruolat. z ex alto exofas terras despiciens/ sidereos perit tract^o. z supmū celi verticē scandit. ibi gloriosum mundi conditorē redemptorēqz suum/ ac ethereos incolas videt/ admirat stupet. z eozū familiarissima colloquione recreat. **I**sti nāqz sunt vt Ozias (qui vidēs deū interpretat^o) qui vineas suas habuit in montibz. imo in sublimiori montibus

omnibus celo, prout habet scđi Paralipo 2
xxvi. Edocetur ibidē plenissime ipse spiri-
tus de vinee sue cultura, quod id inferendūz,
quid verescendū est, et quid mercedis
recipiendū. ¶ Introducit interim in cel-
lam charitatis vinariā z vino deuotionis
potatur quo inebriatus iam se nō capit in
se. Viuit namq; vbi totus amor suus est.
Vbi autē amor/ ibi z cor, vbi vero cor/ ibi
vitam esse necesse est. Quod ille tertiu in celū
raptus inuens. Nostra inquit cōuersatō
in celis est. Hoc de viris sapientie deditis
maxime dictū crediderim. ¶ Interea apđ
ipm spiritū omnis mortaliū subit obliuio
nō terrenoz cura surrepit. Et si verbis ri-
gidi illius Spoliti apud tragediū Sene-
cam vīmur/ nō illū amare mentis inflam-
mat furor, non aura populi z vulgus infu-
dum bonis, nō pestilens inuidia in mate-
ria nō fragilis fauor, non ille regno seruit,
aut regno imminens vanos honores se-
quitur, aut fluxas opes, spei metusq; liber
non scelera populosas inter vrbes sita no-
uit, nec omnis pscius strepitus pauet aut
verba fingit mille aut querit tegidur. co-
lumnis, sed rure vacuo potēz z aperto ethe-
re modo cul' errat. Ethera ac uicem petit z
teste celo viuit. ¶ Quā dispar z qđ dissilis
hec vita est illi cui' idem Seneca memi-
nit tragedia patet Act. ij. Ille inquit sup-
bos aditus regum/ durasq; fores expers
somnia colit, ac nullo sine beatas cōponit
opes gazis inbians z cor' gesto pauper in
auro. Illū populi fauor attonitū, fluctusq;
magis mobile vulgus aura tumidum vol-
uit inani h' clamosi rabiosa fori iurgia vē-
dens improbo iras z verba locat. Hec ille.
¶ Non poterāt duplicis vite, terrene z spi-
ritualis/ aduersi mores describi proprius
sed nec fidelius dici. ¶ Id vero totum ad
illud redit/ qđ de secundariū vineariū cultori-
bus/ nuper expōsum est, quozū ibi sunt mū-
dani ac bestiales viri, quos in vineā suam
mittit terrena ac diabolica sapientia. Pri-
mi autē sunt spūales homines, quos vera
sapientia que christus est/ elegit p gratiaz
et misit illos in vineā suā, que fuerunt ver-
ba a principio proposita. Vbi correspon-
denter ad dicta cernere licet qđ ipa sapien-
tia/ artis doctos conspēctat, auctoritatem
sūministrat, qz misit illos. Hec inertes nō
receptat, laboratores puros optat illos
oparios. Sibi soli nō laborat sed singu-

los curat in vineā suā. De primo misit il-
los pdicare regnū dei Math. x. Ad missio-
nem auctoritas refert, ad pdicationē vero
scientia, z idez habet Math. iij. z Luce. i.
De scđo Ecc. ix. Quicqđ potest man' tua
incessanter opare cōtra ignauā, Et Ecc. i.
xxiij, inquit ipa sapientia, Qui operatur
in me, nō peccabunt Ecce puritatē. Ideo
Hieronym' Ama scientiā scripturarum z
carnis vitia nō amabis. Pro tertio Ecc.
xxxiij, ait ihs filius syrach, Quas qui vin-
demiat repleui torcular, quoniam nō mihi
soli laboraui sed omnibus exquirētib; disci-
plinā. Pro tribus simul in typo fortis mu-
lier habet puer, vlti, De fructu manuū sua-
rū plantauit vineā. In plantatione notat
ars z doctrina, In fructu manuū/ operatō
beata, In vinea vbertas opulenta, Ut ei
tribuat illud Lan. vij, Uberta tua sicut bo-
trus vinee z guttur vini optimū. ¶ In h
orationis hui' tercie finē statuo. Hūc autē
libet ihsdem verbis quibus rhetorica z suam
Aresto, finit/ collationem terminare. Itaq;
dixi, audistis, tenetis, iudicate. Dixi sed ru-
diter, Audistis benigniter, Tenete fidelit
Et iudicate salubriter, vt certā vestram vo-
cationē faciatis, i. pe. i. z sitis iugiter sicut
vitis abūdans in lateribus domus domini,
vt deniq; vobis ppinet vinū eterne iocun-
ditatis, ille qui vitis vera ē dñs noster ihs
xps qđ est bñdictus in secula seculoz Amē

Sequitur sermo

de conceptione beate virginis qui ascribi-
tur eidē cācellario, sed suus eē nō apparet.

Tota pulchra es amica mea, et
macula nō est in te Lan. iij.
Vgri mei venerādi et p̄es
dilectissimi/ vt grā almi spūs
sācti i nos velit redūdare ma-
riā plenā grā, sic habeo inuocare, aue virgo
fons grē, tota grōsa, tota pulchra facie, vgo
q; formosa, sola sine scabie mactaq; rosa.
¶ Tota pulchra es zc. Vgri mei reuerēdi
dū qro mētalit hui' vbi glosā repio beatā
virginē apđ desu hoiez creatā formosā. Hā
in supmo cardie, quōdā sub imāgie fuit fe-
stū celebratū, Cū multo solennio, gto stu-
bernio, qđ laudat cer' yati. Scādūt ex h
neblā, vgies sine mactā, fuit festū disputa-
tum. Concludum est z terminatū, qđ ami-
ca regi data, tota pulchra est creata, nunq;
quozq; maculata, sic fuit sententiatum.